

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Национална комисия за борба
с трафика на хора

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА 2023 г.

**ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА
ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА
ТРАФИКА НА ХОРА И ЗАКРИЛА НА ЖЕРТВИТЕ**

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Трафик на хора: тенденции за 2023 г.
2. Националната програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите за 2023 г.: Доклад на администрацията на НКБТХ (АНКБТХ)
3. Националната програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите за 2023 г.: Доклад на институциите, представени в НКБТХ
4. Доклад на местните анти-трафик координатори в страната – местни комисии за борба с трафика на хора (МКБТХ) за изпълнението на националната и местните програми за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите за 2023 г.
5. Дейности на международни и неправителствени организации по противодействие на трафика на хора и подкрепа на жертвите за 2023 г.

I. ТРАФИК НА ХОРА: ТЕНДЕНЦИИ ЗА 2023 г.

България е една от основните страни на произход на жертви на трафик на хора, експлоатирани в различни западноевропейски държави.

Въпреки липсата на централизирана система за събиране на данни, откъдето да се черпи информация, пострадалите от трафик на хора с цел сексуална експлоатация са предимно жени и момичета, което кореспондира с глобалните тенденции, особено тези в Европа. В потвърждение на това, че лицата от женски пол са най-заstraшената група е и броят на сигналите, които съставляват повече от половината, постъпили в НКБТХ и представителите на неправителствения сектор. Крайна дестинация на трафика на хора с цел сексуална експлоатация обичайно са европейските страни, в които проституцията е законово регламентирана. Трафикантите се насочват именно към тези държави, в които жертвите им легално могат да работят в сферата на предоставянето на сексуални услуги, като използват различна форма на принуда, за да ги заставят да вършат това и същевременно заобикалят законите и правилата за тази дейност, проявяват гъвкавост и трупат печалби, използвайки жертвите си.

През последните години се увеличава броят на мъжете, подали сигнал за трудова експлоатация. Не само мъжете обаче биват въвличани в схеми на принудителен труд и трудова експлоатация. Особено рискови са секторите в държави от Западна Европа, свързани със сезонна или временна заетост.

Запазването на устойчивост в прилагането на националните политики за противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите и необходимите отговорни действия, като част от отговора на държавата за преодоляването на проблема, изисква комплексни мерки, както по отношение на разследването, наказателното преследване и закрилата, така и по отношение на подобряването на качеството на живот на българските граждани. Мерки, които да влияят върху основните причини и предпоставки за въвличане в трафик на хора, сред които ключови са образованието, социалната и икономическата среда. Изграждането на благоприятни фактори, които да променят нагласите на обществото или определени социални групи и влиянието върху възможността за предпазване от рискови ситуации е сложен процес, част от ангажиментите в обхвата на всички компетентни институции и заинтересовани страни. Мерките за превенция на трафика на хора и закрила на пострадалите са неизменен ангажимент и на страните на дестинация, които имат своето място в процеса на търсене и предлагане на услуги, свързани с експлоатационни практики, и следва да бъдат

изследвани, както и последвани от съответните синхронизирани действия и сътрудничество в международен план.

Обединяваща характеристика на всички жертви на трафик на хора е тяхната уязвимост – живот в крайна бедност и нищета, физическо увреждане или психично заболяване, домашно насилие, затъване в дългове, зависимост към наркотични вещества или друга форма на зависимост, липса на подкрепяща семейна и социална среда, липса на образование, трайна безработица, безпътие и безизходица.

За поредна година въвличането по т. нар. схема “lover boy”/“любовникът“ остава водеща и е в основата на много от случаите на трафик на хора с цел сексуална експлоатация. Използването на „меките методи“ е и в основата на затруднената ранна идентификация на експлоатацията, което от своя страна е предпоставка за пропуски в разпознаване на престъплението.

Използването на легален бизнес, сключването на трудови правоотношения, както и установяване на правила, сходни с тези на трудовата работна среда, често прикриват престъпната дейност. Доходите, придобити от законния бизнес и тези от експлоатацията на хора се преплитат при този вид организация на престъплението.

Сигналите, получавани в администрацията на НКБТХ сочат, че трафикантите все по-често прибегват до различни експлоатационни практики, въвличайки жертвите и в друг вид престъпления – например въвличане в измамни схеми, свързани със злоупотреба с данъчните или социални системи в държавите на дестинация. В други случаи, престъпниците често смесват формите на експлоатация и едновременно с принудителния труд, пострадалите биват експлоатирани сексуално, или чрез държане в принудително подчинение стават жертва и на сексуална и трудова експлоатация едновременно. Друга тенденция през последната година, е че жертвите на трафик на хора все по-често биват „продадени“ от членове на семейството им.

Съгласно данните от МВР информационните и комуникационни технологии, Интернет пространството и социалните мрежи играят все по-голяма роля в процеса на набиране, рекламиране на сексуални услуги, както и при упражняването на контрол над жертвите на трафик. Трафикантите все по-често използват социалните мрежи и мобилните приложения като Facebook, Skype, Viber и други при набирането и контрола на жертви на трафик на хора с цел сексуална експлоатация. Също така интернет се използва активно за предлагане и рекламиране на сексуални услуги сред широк кръг клиенти - обявите се публикуват в определени сайтове или се създават целенасочено.

Освен това за принуждаване на жертвите могат да се използват различни публикации в социалните мрежи или лична кореспонденция с извършителите. Същите, както и предварително създадени порнографски материали, могат да се използват за склоняване на жертвите към проституция. Изборът на интернет комуникация /включително Viber, WhatsApp/ често се прави от извършителите от съображения за сигурност.

Предоставените от Прокуратурата на Р България данни, сочат, че за 2023 година на територията на страната няма констатиран нито един **случай на трафик на бременни жени**, с цел продажба на новороденото им дете.

През 2023 г. на територията на страната няма констатирани случаи на трафик на хора с цел **отнемане на телесен орган**, отново по данни на Прокуратурата на Р България.

II. НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТРАФИКА НА ХОРА И ЗАКРИЛА НА ЖЕРТВИТЕ ЗА 2023 Г.: ОТЧЕТ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА НА НКБТХ (АНКБТХ)

Националната програма за противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите се изготвя ежегодно като план за реализация на мерките, ангажимент на България по линия на европейските и международни правни инструменти, по които държавата ни е страна, в търсене на конкретни механизми за устойчивост в прилагането на международните стандарти в областта.

Програмата се състои от седем раздела, съдържащи дейности, свързани с превенцията, закрилата, повишаването на капацитета на специалисти, институционалните и законодателни мерки, както и дейности свързани с докладванията, анализа на статистически данни и международно сътрудничество. Дейностите биват предлагани от институциите членки на НКБТХ, МКБТХ, неправителствени и международни организации, в т. ч. и от експертите, част от Постоянната работна група към НКБТХ.

Администрацията на НКБТХ пряко или в качеството си на партньор изпълнява голяма част от заложените дейности в Националната програма, с оглед функциите на администрацията, съгласно [Закона за борба с трафика на хора \(ЗБТХ\)](#) и двата правилника към Закона, включително координационната роля на АНКБТХ на [Националния координационен механизъм за насочване и подкрепа на жертви на трафик \(НМН\)](#) и ролята на еквивалентен механизъм на национален докладчик по въпросите, свързани с трафика на хора.

РАЗДЕЛ I „ИНСТИТУЦИОНАЛНИ И ОРГАНИЗАЦИОННИ МЕРКИ”

- ▽ В рамките на първото редовно заседание на НКБТХ, по инициатива на администрацията, на 15 ноември 2023 г., беше приета Националната програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите за 2023 г., която беше приета и на заседание на Министерски съвет на 07 декември 2023 г. Тя се изготвя ежегодно, в отговор на нуждите от стратегически политики и оперативни мерки, в зависимост от актуалните тенденции по отношение на трафика на хора и неговото противодействие.
- ▽ По време на заседанието на НКБТХ беше взето решение за подготовка на стъпки за законодателни промени, с цел актуализиране на националната правна рамка, съобразно международните стандарти в областта;
- ▽ Беше разработена, приета на заседание на НКБТХ на 02 февруари 2024 г. Националната програма за противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите на трафик за 2024 г., която беше утвърдена от МС на 04 април 2024 г.
- ▽ През декември 2023 г. Националната комисия утвърди доклад в изпълнение на Националната програма за 2022 г.
- ▽ С оглед на политическата обстановка през 2023 г., в т. ч. провеждането на парламентарни избори, което пряко въздейства на работата на НКБТХ и нейната администрация, през отчетния период не са провеждани заседания на Постоянната работна група.
- ▽ Реализирани са две онлайн експертни работни срещи между АНКБТХ и МКБТХ;
- ▽ Участие на експерти от администрацията на Националната комисия в над 35 междуведомствени работни групи и други формати с междуинституционално представителство на национално ниво.
- ▽ Администрацията на НКБТХ получи дарение от конфискувани стоки от Национална агенция „Митници“, в полза на специализираните услуги за жертви на трафик;
- ▽ През м. август 2023 г. Министерството на вътрешните работи и Прокуратурата на Р България създадоха Междуведомствено звено за противодействие на престъпления, свързани с разпространение на наркотици, трафик на хора и незаконна миграция. Създадената с Указанието организация е въведена във всички прокуратури:
Общо 698 магистрати са определени за работа по преписки и дела за трафик на хора – 510 прокурори, 36 младши следователи, 123 следователи и 29 младши следователи.

РАЗДЕЛ II „ПРЕВЕНЦИЯ”

Дейностите по превенция, информиране и повишаване на осведомеността, включени в Националната програма за 2023, бяха осъществени в тясно сътрудничество между администрацията на НКБТХ, институциите членове на Комисията и Постоянната работна група, в ключово партньорство с неправителствени и международни организации, работещи в областта.

През 2023 г. администрацията на НКБТХ и местните комисии, в партньорство с институциите, членуващи в Комисията както и институциите, международните организации и НПО, членуващи в Постоянната работна група, проведеха различни дейности за повишаване на осведомеността с цел създаване на обществена нетърпимост към трафика на хора, както и фокусиране върху целенасочена превенция сред уязвимите групи, включително:

Дейности по превенция на трафика на хора с цел трудова експлоатация:

- ▽ Националната комисия за борба с трафика на хора и Фондация „Кампания А21“ България в сътрудничество с КТ "Подкрепа" споделиха информация за рисковете от въвличане в трафик на хора с цел трудова експлоатация и принудителен труд по време на концерта **"Рок за труда"** на 1 май - Международния ден на труда.
- ▽ НКБТХ и МКБТХ в партньорство с Агенция по заетостта към Министерство на труда и социалната политика проведеха редица събития за повишаване на осведомеността и превенция на трафика на хора с цел трудова експлоатация сред уязвими групи и лица - информационни сесии с продължително безработни лица и търсещи работа.
- ▽ МКБТХ Сливен проведе информационна кампания за превенция на трафика на хора с цел трудова експлоатация сред уязвими групи - безработни младежи.
- ▽ МКБТХ Русе продължава общите годишни информационни сесии за повишаване на информираността сред търсещите работа и безработните лица съвместно с Регионалната служба по заетостта и частния трудов консултант Алфа консулт в Русе, Разград, Силистра и Търговище относно рисковете от трудова миграция, фалшивите предложения за работа и механизмите за въвличане в трафик на хора.
- ▽ На уебсайта на Националната агенция по заетостта е публикувана информация "Съвети при търсене на работа в чужбина, с цел предотвратяване на трафика на хора". В нея се обръща внимание на потенциалните трудови мигранти, че приемането на работа от

нерегистрирани посреднически фирми крие риск от незаконна заетост и трудова експлоатация. Дават се насоки да избягват подозрителни контакти, да пазят личните си документи и да спазват законите на съответната държава. Включен е и раздел с телефонни номера на български институции, свързани с превенцията на трафика на хора.

- ▽ С цел превенция на принудителния труд и трафика на хора Агенция по заетостта чрез дирекциите "Бюро по труда", самостоятелно и в сътрудничество с други институции и организации, проведе редица информационни събития в различни градове на страната. Предоставянето на информация за предимствата и характеристиките на регламентираната заетост е част от ежедневните служебни задължения на трудовите посредници и други специалисти в българските институции.
- ▽ Дейностите по превенция на Националната комисия и на местните комисии, и свързаните с тях информационни материали (видеоспотове, информационни визуализации, публикации в медии и др.) се публикуват регулярно в официалните профили на Комисията в социалните мрежи (Facebook, Instagram, Twitter и YouTube).
- ▽ През отчетния период Международна Организация по Миграция (МОМ) България и Българската асоциация по семейно планиране и сексуално здраве (БАСП) в сътрудничество с НКБТХ и МКБТХ проведоха 14 информационни събития за местните общности в райони със значителен брой ромско население по въпросите на убежището и миграцията.
- ▽ Участие на експерт от администрацията на НКБТХ в Съвместните дни на действие по линия трафик на хора с цел трудова експлоатация в селскостопанския сектор, във връзка с изпълнението на оперативния план за действие за 2023 г. на Европейската мултидисциплинарна платформа срещу заплахите от престъпността – Емпакт, съвместно с ГД БОП и РД „Гранична полиция“.

Дейности по превенция на различни форми на експлоатация:

- ▽ НКБТХ в партньорство с А21 България и мисията на Международната организация по миграция в България (МОМ) проведе 5 информационни срещи в училища за повишаване на осведомеността на учениците относно трафика на хора с цел трудова и сексуална експлоатация, част от продължението на кампанията "Виждаш ли ме?" Кампанията има за цел да насочи общественото внимание и да повиши осведомеността и чувствителността на рисковите групи по отношение на механизмите за въвличане в

престъплението, като акцентира върху конкретни признаци за идентифициране и методи на въвлечане в трафик на хора с цел сексуална или трудова експлоатация.

Кампанията включва разпространението на кратки видео спотове в столичното метро, в ефира на национални телевизии, участия в предавания, външна и печатна реклама.

- ▽ Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните в партньорство с НКБТХ и МКБТХ проведе съвместни инициативи за превенция на трафика на хора, насочени към малолетни и непълнолетни с противообществени прояви.
- ▽ Десетте местни координатори за борба с трафика на хора взеха участие в програмата на Министерството на вътрешните работи за повишаване на осведомеността "Превенция на престъпността сред младите хора" по теми, свързани с трафика на хора. Програмата се състоя на регионално ниво, като в нея участваха 40 основни и средни училища и повече от 600 ученици.
- ▽ През отчетния период МКБТХ Сливен проведе информационна кампания за превенция на трафика на хора и киберпрестъпленията в контекста на използването на интернет за набиране, експлоатация и контрол на уязвими лица. Кампанията обхвана 139 ученици от различни класове на основното училище, а след това и 51 родители, като представи анализ и интензивна работа по идентифицираните проблеми.
- ▽ За поредна година Местната комисия за борба с трафика на хора и дирекция "Превенция" - Община Варна, съвместно с Националната комисия за борба с трафика на хора, се включиха в глобалната инициатива "Кампания Синьо сърце", организирана по повод 30 юли - Международния ден за борба с трафика на хора. Целта на кампанията бе да се повиши информираността на младите хора за рисковете, свързани с трафика на хора, както и да се повиши чувствителността на обществото към жертвите и да се изгради нетърпимост към извършителите.
- ▽ МКБТХ Сливен в сътрудничество с фондация "Инициатива Емпатия" - Сливен, в рамките на надграждане на партньорските инициативи, пряко насочени към уязвими лица, организира фокус група, обхващаща 10 лица със специални потребности.
- ▽ Министерството на външните работи, с подкрепата на Националната комисия за борба с трафика на хора и чрез консулските служби в дипломатическите представителства на България в западноевропейските страни дестинации, редовно разпространява информационни материали за превенция на различните форми на трафик на хора сред българските граждани, живеещи временно и/или постоянно в чужбина. Бяха

разпространени около 6 000 брошури с акцент върху трафика на хора с цел сексуална и трудова експлоатация.

- ▽ Превантивните дейности на НКБТХ и свързаните с тях информационни материали (видео спотове, информационни визуализации, медийни публикации и т.н.) се публикуват редовно в официалните профили на Комисията в социалните мрежи (Facebook, Instagram, Twitter и YouTube).

Дейности за превенция по повод 18 октомври - Европейския ден за борба с трафика на хора:

- ✦ Националната комисия за борба с трафика на хора (НКБТХ), Фондация "Кампания А21" - България и Международната организация по миграция (МОМ) организираха прожекция на късометражни филми в Дома на киното, София, на 18 октомври - Европейския ден за борба с трафика на хора, като събраха като публика ученици от училища в райони със значително ромско население и непълнолетни, клиенти на социални услуги на територията на Столична община. Събитието бе продължение на съвместната кампания за борба с трафика на хора "Виждаш ли ме?" и постави началото на нова поредица от прожекции и информационни сесии за ученици и младежи, насочени към групите, които са най-уязвими от гледна точка на рисковете да бъдат въввлечени в трафик и експлоатация.
- ✦ НКБТХ и МКБТХ се присъединиха към инициативата на Фондация "Кампания А21" - "Поход за свобода" по повод 18 октомври - Деня на ЕС за борба с трафика на хора, в София, Пазарджик, Варна и Пловдив.
- ✦ Съвместни акции за превенция на трафика на хора на администрацията на НКБТХ и РД „Гранична полиция“ – Аерогари, МВР, проведени на Летище София.
- ✦ На местно ниво са проведени редица кампании и информационни сесии за превенция на рисковете от въвличане в различни форми на експлоатация, в т. ч. трафик на хора с цел сексуална експлоатация, превенция на трафика на бременни жени, с цел продажба на новороденото, рисковете в дигиталното пространство, безопасен интернет и др., насочени към уязвими групи, включващи ученици, студенти, деца, лишени от родителска грижа, лица със специални потребности, жени, лишени от свобода, представители на ромската общност и др.
- ✦ Беше проведена онлайн мини-академия за ученици и младежи – доброволци към местните комисии в градовете В. Търново, Монтана, Пазарджик

- Администрацията на НКБТХ проведе лекции по темата със студенти и ученици от различни специалности на няколко висши и средни учебни заведения в страната;
- Служители на ГДБОП (Главна дирекция "Борба с организираната престъпност") участваха в лекции за ученици от горните класове, за да ги информират за различните форми на трафик на хора и как да избегнат рисковете да бъдат въввлечени в трафикантски мрежи, както и за наличните начини за подаване на сигнал за трафик на хора или рискова ситуация. Около 60 ученици бяха обучени в това отношение.

Дейности по превенция на трафика на хора сред украинските мигранти:

- Като дейност, включена в Националната програма за 2023 г., фондация "Дигнита" (част от Постоянната работна група към НКБТХ) организира два информационни кръга/сесии за 50 украински жени, с цел изграждане на капацитета им за избягване на рисковете от ТХ и трудова експлоатация и повишаване на уменията и знанията им за успешна интеграция на пазара на труда.
- Организацията проведе и двуетапно проучване за анализ на рисковете при търсене на работа сред украинските бежанци в България, което беше представено по време на две кръгли маси на тема превенция на трафика на хора сред украинските жени в България с участието на администрацията на НКБТХ.

РАЗДЕЛ III „ОБУЧЕНИЕ И КВАЛИФИКАЦИЯ НА КАДРИ”

СЪБИТИЯ ЗА ОБМЕН НА ОПИТ И ПОВИШАВАНЕ НА КАПАЦИТЕТА НА СПЕЦИАЛИСТИ

В рамките на отчетния период НКБТХ и МКБТХ проведоха **40 събития** за надграждане на капацитета на професионалисти по линия на идентификацията и насочването на жертви на трафик на хора, както и специализирани мултидисциплинарни обучения за представителите на правоприлагащите и правоохранителните органи. Участие в обученията взеха **повече от 1200 специалисти**, в т. ч. следователи, прокурори, съдии, полицейски служители, инспектори, педагогически съветници, социални работници, общински служители, образователни, трудови и здравни медиатори и др.

Акценти от проведените събития за обмен на опит и повишаване на капацитета на специалисти:

- ▽ Обучителен семинар „Противодействие на трафика на хора чрез медии и обществени комуникации. Разследване и добри практики” за представители на национални и регионални медии, организиран от МКБТХ Благоевград, НКБТХ и А21 България.
- ▽ Администрацията на НКБТХ и Националният институт по правосъдие (НИП) бяха партньори на Академията по европейско право (ERA) в провеждането на хибриден семинар в София на тема "Финансово разследване на трафика на хора", който събра 96 специалисти на ниво ЕС, включително 53 професионалисти от правоохранителната и съдебната система и представители на Държавна агенция "Национална сигурност".
- ▽ Кръгла маса на тема "Трафик на хора с цел трудова експлоатация и общности в риск: достъп до права и социална закрила" за повече от 70 участници.
- ▽ Семинар, организиран в сътрудничество между администрацията на НКБТХ и Службата на специалния представител и координатор за борба с трафика на хора на ОССЕ относно необходимостта от подобряване на превенцията на трафика на хора в контекста на масовите миграционни потоци.
- ▽ Организиран от Службата на специалния представител и координатор за борба с трафика на хора на ОССЕ и администрацията на НКБТХ семинар на тема „Безусловен достъп до услуги за жертви на трафик на хора“.
- ▽ Два онлайн семинара за 130 служители от териториалните дирекции на трудовите бюра и специалисти от мрежата EURES към Агенция по заетостта и 67 инспектори от ИА „Главна инспекция по труда“ и териториалните структури, на тема "Трафик на хора с цел трудова експлоатация: предотвратяване, идентификация и насочване. Двустранно сътрудничество между България и Германия".
- ▽ Дискусионен форум, организиран от МКБТХ Варна и НКБТХ, в партньорство с Фондация „Ханс Зайдел България“ за развитие на капацитета на професионалисти относно методологията на криминалното разследване, на тема "Нови тенденции в трафика на хора. Противодействие на престъплението и отговор на предизвикателствата".
- ▽ Участие на администрацията на НКБТХ и представяне на съвместни дейности в панелна дискусия: „Трансграничната борба с трафика на хора с цел трудова експлоатация“ на Конференцията на високо равнище за обмен на опит по Работната програма за 2023-2024 г. с Германия, проведена в Берлин. Около 60 участници,

представители на съдебните и социалните системи в Германия, България, Румъния и Молдова; национални служители за връзка и други представители на ЕОТ.

- ▽ Кръгла маса „Трафик на хора с цел трудова експлоатация и общности в риск: достъп до права и социална закрила“ – в рамките на кампанията за превенция на трафика на хора с цел трудова и сексуална експлоатация, НКБТХ съвместно с Фондация „Кампания А21“, организира експертна среща с участието на 68 представители на МП, МВР, МВнР, ВКС, ВКП, НСлС, МТСП, АСП, АЗ, ГИТ, МОН, МЗ, ДАБ, НСИ, синдикални и неправителствени организации. Фокусът на срещата беше поставен върху спецификите, свързани с достъпа до закрила и подкрепа, достъпа до правна помощ и финансови компенсации и предизвикателствата при идентификацията на жертви на трафик на хора с цел трудова експлоатация в районите и общностите в най-голям риск, както и подходите за целенасочена превенция.
- ▽ Участие на администрацията на НКБТХ в модул „Трафик на хора“ в следните събития:
 - ✦ Курс за обучение за новоназначени ромски здравни медиатори, организиран от Националната мрежа на здравните медиатори (НМЗМ), Българската асоциация по семейно планиране и сексуално здраве (БАСП) и Медицинския университет - София за повече от 40 участници.
 - ✦ Обучителен курс за новоназначени секретари на Местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, организиран от Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЦКБППМН) за 20 участници.
 - ✦ Курс за обучение за консулски служители, организиран от Дипломатическия институт към Министерството на външните работи за 25 участници.
 - ✦ Курс на обучение за стажант-аташета, организиран от Дипломатическия институт към Министерството на външните работи, за 16 участници.
 - ✦ Курс за обучение на офицерите за връзка, организиран от Дипломатическия институт към Министерството на външните работи за 6 участници.
 - ✦ Обучителен курс за 18 новоназначени секретари на Местни комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

РАЗДЕЛ IV „ЗАЩИТА, ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И РЕИНТЕГРАЦИЯ НА ЖЕРТВИТЕ НА ТРАФИК НА ХОРА”

Една от функциите на НКБТХ, съгласно Закона за борба с трафика на хора (ЗБТХ) е координацията на Националния механизъм за насочване и подпомагане на жертви на

трафик на хора (НМН), която се осъществява от администрацията на Националната комисия. В тази връзка, са разкрити специализираните приюти и центрoвете за закрила на жертви на трафик на хора.

През 2023 г., към НКБТХ функционират 7 специализирани услуги за жертви на трафик на хора: 4 услуги от резидентен тип и 3 консултативни услуги в гр. Варна, Бургас и София, които се финансират изцяло от бюджета на НКБТХ.

Услугите се ръководят от неправителствени организации с многогодишен опит в предоставянето на подкрепа и закрила на жертви на трафик и насилие – фондация „SOS – семейства в риск“ и асоциация „Деметра“, съгласно сключени договори за предоставяне на услугите и приети Минимални стандарти на работа на Приюти за временно настаняване и Центрове за закрила и помощ на жертви на трафик на хора към НКБТХ.

Общо 45 лица са получили подкрепа в специализираните услуги към 31 декември 2023 г. При част от случаите е предприето и настаняване на пострадали жени заедно с децата им (13 обгрижени деца), с оглед необходимостта от защита.

В допълнение, на територията на гр. София от януари 2020 г. функционира Кризисен център за деца (с приоритетно настаняване на деца, жертви на трафик на хора) – държавно делегирана дейност към Столична община. До края на 2023 г. Кризисният център се помещава в напълно оборудван и ремонтиран имот, предоставен за ползване от НКБТХ, след което имота ще бъде върнат на НКБТХ.

След предоставяне на т. нар. „период за възстановяване и размисъл“, почти всички обгрижени лица в приютите са съдействали на разследващите за разкриване на престъплението. За специалистите, работещи по линия на закрилата и подкрепата на потърпевшите, се затвърждава опита, че когато жертвите (формално идентифицирани или потенциални такива) имат достъп до това специално тяхно право, този процес изключително спомага за мотивирането им да участват в наказателни производства (НП) и свидетелстването срещу извършителите на престъплението.

Реинтеграционната подкрепа по отношение на клиентите включва комплекс от дейности, свързани с тяхното овластяване, продължаване на образованието, квалификация, завишаване на техните социални компетенции, овладяване на практически социално-битови и комуникативни умения, подкрепа на родителски капацитет, включване в образователни програми и др. Спрямо децата са предприети: записване в училища и подкрепа в образователния процес, записване в детска градина

или ясла. Реинтеграционната подкрепа се реализира в рамките на СОП 3 „Социално включване” на НМН.

През 2023 г. от общо 45 клиента на услугите ПВНЖТХ/ЦЗПЖТХ в Бургас, Варна и София, 22 са получили подкрепа и услуги в реинтеграционна фаза от работата по случая. Останалите 23 са ползвали услугите за по-кратък период от време и са включени в базисни дейности и подкрепа в рамките на СОП 1 „Закрила и помощ”, напуснали са доброволно услугите в разстояние на няколко дни след приема (или е бил заявен кратък престой до отпътуване към родното си място) или работата по случая е била концентрирана изключително върху подкрепа и подготовката за разпит пред съдия.

Част от реинтеграционните мерки са: спешни медицински грижи; продължаване на образованието; включване в курсове за професионална квалификация; реализиране на трудовия пазар (12 от получените подкрепа в специализираните услуги към НКБТХ са успешно реализирани на трудовия пазар); завишаване на социални компетенции, овладяване на практически социално-битови и комуникативни умения, включване в образователни/ограмотителни програми; ползване на услуги и подкрепа на родителски капацитет, посещение на услуги за подкрепа на процеса на реинтеграция, записване на деца на ЖТХ в училища и детски заведения (7 от настанените деца със своите родители, са записани и посещават учебни заведения).

РАЗДЕЛ V „ПРОУЧВАНЕ, АНАЛИЗ И СТАТИСТИЧЕСКА ОТЧЕТНОСТ НА ДАННИТЕ, ВЪВ ВРЪЗКА С ТРАФИКА НА ХОРА”

СТАТИСТИЧЕСКА ОТЧЕТНОСТ НА ДАННИТЕ

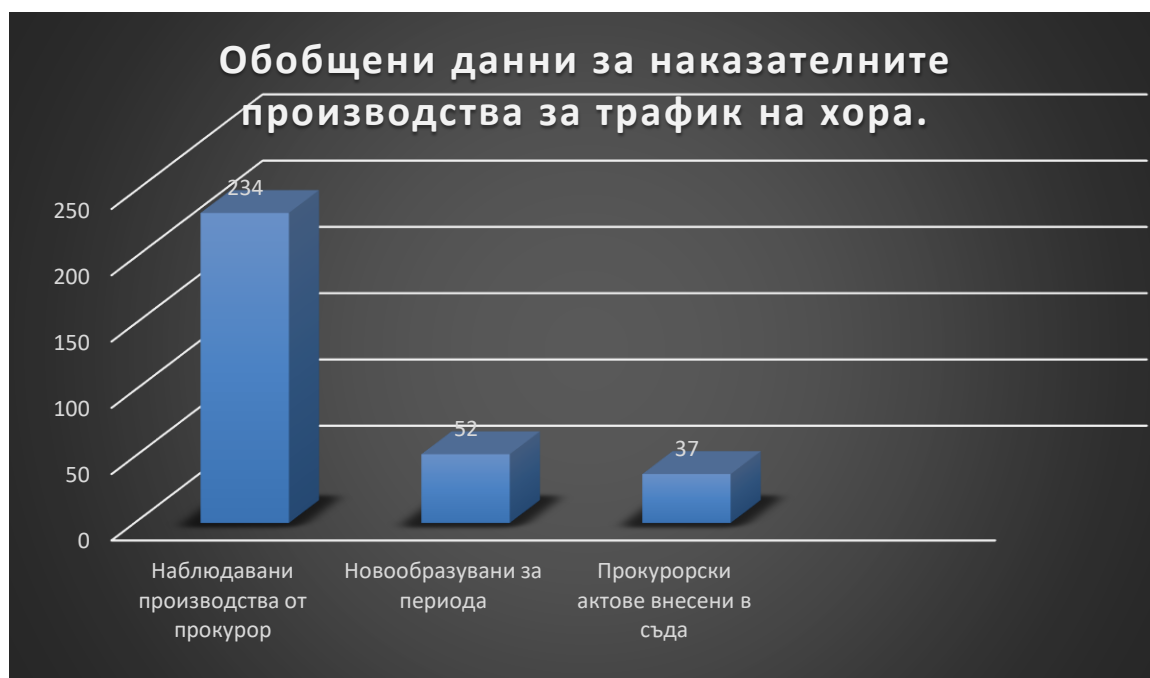
Според публикуваните данни от **Върховна прокуратура (ВП)**¹, включително за идентифицирани жертви, разследвания/наказателни преследвания, обхващащи периода януари - декември 2023 г., има 234 наблюдавани досъдебни производства за трафик на хора. Новообразуваните досъдебни производства за периода са 52, приключени 111 производства и 52 лица по внесените в съда прокурорски актове. За 2023 г., 40 души са осъдени за трафик на хора.

1. Обобщени данни за наказателните производства за трафик на хора.

¹ Данните, предоставени от ВП са обобщени от експертите от администрацията на НКБТХ.

Показатели	2022 г.	2023 г.
Наблюдавани ДП	244	234
Новообразувани ДП	57	52
Приключени ДП	121	111
Прокурорски актове, внесени в съда	40	37
Лица по внесените в съда прокурорски актове	65	52
Осъдени лица, с влязъл в сила съдебен акт	37	40
Оправдани лица, с влязъл в сила съдебен акт	2	2

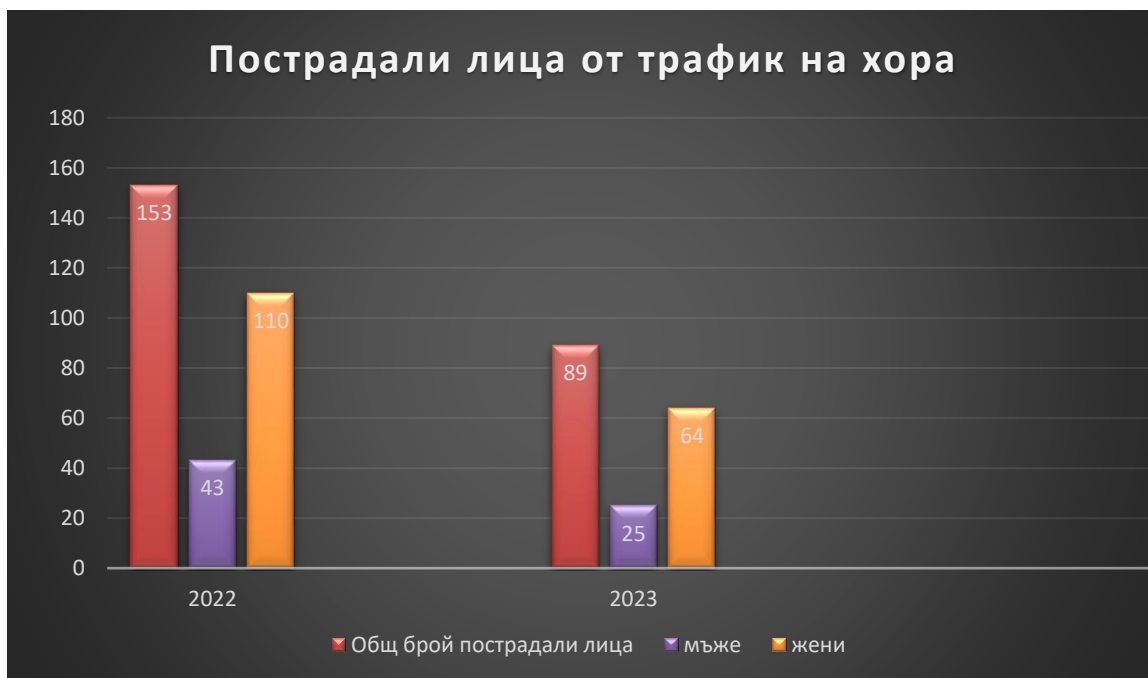
2. Структурно разпределение на наказателните производства за трафик на хора, съобразно систематиката на НК през периода 01.01 - 31.12.2023 г.

Текстове от НК	Наблюдавани ДП	Новообразувани ДП	Прокурорски актове, внесени в съда	Лица по внесените в съда прокурорски актове	Осъдени лица с влязъл в сила съдебен акт	Оправдани лица с влязъл в сила съдебен акт
чл. 159а	107	27	24	31	26	1
чл. 159б	112	22	6	7	7	1
чл. 159в	4	1	0	0	0	0
чл. 159г	11	2	7	14	7	0

Общо 89 души към края на 2023 г., са формално идентифицираните като жертви на трафик, съгласно официалните данни от ВП.

Следва да се отбележи, че съгласно Заповед №РД-02-03/01.04.2022 г. на главния прокурор, считано от **01.01.2022 г.**, отчитането на пострадалите лица от трафик на хора се осъществява **единствено по новообразуваните досъдебни производства**, а не по наблюдаваните, както е било до тази дата.

Следва разбивка на формално идентифицираните жертви по пол и цел на трафика:

Пострадали лица	2022 г.	2023 г.
Общ брой пострадали лица	153	89
Жени, от тях	110	64
непълнолетни (14-18 години)	6	10
малолетни (под 14 години)	-	2
Мъже, от тях	43	25
непълнолетни (14-18 години)	1	-
малолетни (под 14 години)	1	-
Разпределение на пострадалите лица, съобразно целите на трафик		
с цел развратни действия	62	49
Жени, от тях	61	49
непълнолетни	5	9
малолетни	-	2
Мъже, от тях	1	-
непълнолетни	1	-

малолетни	-	-
с цел принудителен труд	44	39
Жени	4	14
Мъже	10	25
с цел отнемане на телесни органи	1	-
Жени	-	-
Мъже	1	-
с цел държане в принудително подчинение	45	1
Жени	44	1
Мъже	1	-
спрямо бременна жена, с цел продажба на детето ѝ	1	-
чл. 182 б НК	-	-
малолетни момичета	-	-
малолетни момчета	-	-

Сигнали, подадени в администрацията на НКБТХ

В качеството си на координатор на НМН, администрацията на НКБТХ приема сигнали за случаи на трафик на хора, които могат да бъдат подавани по телефона, по електронна поща или чрез интернет страниците и профилите на НКБТХ в социалните мрежи, чрез горещата телефонна линия за трафик на хора, поддържана от представители на неправителствения сектор, от други институции, международни или неправителствени организации.

За 2023 г. са подадени общо 72 сигнала, от които 60 касаят случаи на трафик на хора. Общият брой лица по всички сигнали за трафик, формално или неформално идентифицирани, включително и децата, на жертвите на трафик е 63.

Пострадали лица според вида експлоатация за 2023 г.

Освен упоменатите данни, включително в таблицата по-долу, важно е да се има предвид, че независимо че АНКБТХ е координатор на НМН, не всички сигнали и най-вече лица, нуждаещи се от подкрепа или информация са насочвани към Националната комисия. В някои случаи, дори и насочвани, самите лица отказват да потърсят съдействие, което е тяхно основно право.

Пострадали лица от трафик на хора	2023 г.
Общ брой пострадали лица	63
Жени, от тях	50
непълнолетни (14-18 години)	3
малолетни (под 14 години)	2
Мъже, от тях	13
непълнолетни (14-18 години)	-
малолетни (под 14 години)	3
цел сексуална експлоатация	31
Жени, от тях	31
непълнолетни	-
малолетни	-
Мъже, от тях	-
непълнолетни	-
малолетни	-
цел трудова експлоатация	18
Жени	10

Мъже	8
с цел просия	3
Жени	2
Мъже	1
Деца на жертви на трафик	3
непълнолетни	-
малолетни	3
цел – други форми на трафик	8

ДОКЛАДВАНЕ ЗА БЪЛГАРИЯ

В ролята си на еквивалентен механизъм на национален докладчик, посредством своята администрация, НКБТХ координира изпълнението на мерките свързани с противодействието на трафика на хора на национално ниво:

1. Ежегодно, АНКБТХ подготвя годишен Национален доклад за изпълнението на Националната програма за противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите за предходната година. Докладът бива публикуван на интернет страницата на НКБТХ, след приемането му на заседание на Националната комисия.
2. Подаване на информация по други свързани въпроси, включително във връзка с изпълнението на ангажиментите на страната по отношение на миграцията, равнопоставеността на жените и мъжете, и други въпроси, свързани с трафика на хора, както и подаване на релевантна информация, след запитване от други компетентни органи.
3. По международна линия, НКБТХ е участник и/или докладчик във връзка с:

▽ Доклад за трафика на хора на Държавния департамент на САЩ 2023 – 2024 г.

Службата за мониторинг на трафика на хора към Държавния департамент на САЩ ежегодно докладва относно развитието на политиките за противодействие на трафика на хора в международен план. Докладът, обхващащ периода април 2022 – април 2023 г., постави България в наблюдавания списък на държави от Група 2 (Tier 2 Watch List), като страна, която не покрива минималните стандарти за елиминиране на трафика на хора, но полага значителни усилия за това. Администрацията на НКБТХ има цялостен ангажимент в координацията на процеса на докладване и консолидиране на обратните

връзки от всички отговорни институции, в т. ч. и приноса на Националната комисия, както и предоставянето им на представителите на Посолството на САЩ, ангажирани с процеса. Докладът е достъпен на български език чрез интернет страницата на Посолството на САЩ в България <https://bg.usembassy.gov/bg/our-relationship-bg/official-reports-bg/>

- ▽ В допълнение, АНКБТХ докладва по компетенции, във връзка със следните ангажименти на държавата:
- Годишен Глобален доклад на Службата на ООН по наркотиците и престъпността по трафика на хора (GLOTIP);
 - Резолюция 74/176 на Общото събрание на ООН относно Подобряване на усилията за координация срещу трафика на хора“
 - Прилагане на Конвенцията на ООН за правата на детето; VI-VII консолидиран периодичен доклад към Конвенцията на ООН за правата на детето
 - Годишен доклад на Европейската миграционна мрежа за миграцията и убежището;

РАЗДЕЛ VI „МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО”

- ▽ НКБТХ изпълнява функциите на Национален докладчик или еквивалентен механизъм за България в рамките на мрежата на Националните докладчици или еквивалентни механизми на държавите членки, под ръководството на Координатора на ЕС за борба с трафика на хора;
- ▽ НКБТХ е контактна точка за докладване по прилагането на Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора;
- ▽ НКБТХ е национален координатор и контактна точка по въпросите, свързани с трафика на хора и към Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ);
- ▽ Комисията е член и на Мрежата на националните координатори за борба с трафика на хора от Югоизточна Европа;
- ▽ НКБТХ действа и като контактна точка за България на Транснационалния механизъм за насочване, разработен от Международния център за развитие на миграционната политика (ICMPD);
- ▽ В качеството си на национален докладчик и координатор на НМН, през отчетния период, представители на НКБТХ и администрацията са участвали в редица събития, инициативи и обсъждания, във връзка с противодействието на трафика на хора на международно ниво, в т. ч.:

- 📌 Съвета на Европа и Национална комисия за борба с трафика на хора организираха Кръгла маса за за обсъждане на Доклада на Групата експерти за борба с трафика на хора ([ГРЕТА](#)) от [Третия кръг на оценка](#) на Р България и препоръките на Комитета на страните за напредъка в прилагането на Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора. Събитието включваше:
- дискусия с представители на националната и местната власт, правоохранителните органи, съдебната система, социалните служби, службите за закрила на детето, гражданското общество и синдикатите, с цел да се направи равносметка на предприетите от България стъпки за прилагане на препоръките на ГРЕТА и как могат да бъдат преодолените оставащите пропуски.
 - представяне на новата Препоръка CM/Rec (2022)21 на Комитета на министрите на Съвета на Европа към държавите-членки относно превенцията и борбата с трафика на хора с цел трудова експлоатация и дискусия на практически мерки за прилагането ѝ в България.
 - официални срещи с Офиса на Специалния представител и координатор за борба с трафика на хора на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) и Секретариата към Конвенцията за борба с трафика на хора на Съвета на Европа (СЕ), координирани от администрацията на НКБТХ, с Председателя на НКБТХ и членския ѝ състав; Среща със заместника на главния прокурор на Р България и директора на Националната следствена служба; Среща със заместник-председателя на Народното събрание, председатели/членове на парламентарни комисии и Омбудсмана на Р България.
- 📌 Официално посещение на Координатора на ЕС за борба с трафика на хора – Диан Шмит и провеждане на двустранна среща с заместник министър-председателя, министър на външните работи и председател на НКБТХ Мария Габриел, с членовете на НКБТХ и други институции, имащи отношение по проблема, както и с представители на международните и неправителствените организации в България.
- 📌 Противодействието на трафика на хора беше един от основните въпроси, които заместник министър-председателят и министър на външните работи Мария Габриел обсъди с генералния секретар на ОССЕ Хелга Шмид по време на работно посещение в Блед, Словения.

- ✚ Темата за противодействието на трафика на хора беше обсъдена в рамките на отделен панел по време на втория Стратегически диалог между САЩ и България;
- ✚ В рамките на Двустранната програма за сътрудничество между Министерството на труда и социалната политика на България и Федералното министерство на труда и социалните въпроси на Германия, администрацията на НКБТХ и съответните структури от немска страна разписаха и разпространиха Двустранен механизъм за насочване на жертви на трафик на хора с цел трудова експлоатация.
- ✚ Представител на администрацията на НКБТХ взе участие в конференция на високо ниво по линия на Работната програма с хоризонт 2023-2024 с Германия на тема „За справедлива трудова мобилност: Трансгранично сътрудничество на контролните (инспекционни) органи, профсъюзи и други институции“
- ✚ Финансиране в размер на 14 900 евро бе получено по линия на Съвета на Европа в полза на специализираните услуги за жертви на трафик на хора.
- ✚ Стратегическо партньорство и финансова подкрепа за дейности от национален приоритет, изпълнявани от неправителствени организации, част от Постоянната работна група към НКБТХ – фондация Асоциация Анимус, фондация Дигнита и Център за изследване на демокрацията, ще бъде осигурена и от американската организация International Justice Mission (IJM). В рамките на тригодишна програма тя ще подкрепи с общо 1.6 млн. долара дейности за превенция и борба с трафика на хора в България и Румъния.
- ✚ Стартира Швейцарско-българската програма за сътрудничество, която включва като компонент мерки и дейности за противодействие на трафика на хора, чието изпълнение ще бъде част от ангажиментите на администрацията на НКБТХ.
- ✚ Експерти от администрацията взеха участие в две срещи на Европейската мрежа на Националните докладчици и еквивалентни механизми за трафика на хора;
- ✚ 23 конференция на високо равнище на Алианса срещу трафика на хора към ОССЕ „Мобилизиране на усилията на управленско ниво за борба с трафика на хора“ – България беше представена от председателя на НКБТХ и експерт от администрацията на НКБТХ.

Администрацията на НКБТХ и представители на ПРГ, бяха част от редица международни събития, насочени към специфични проблеми, свързани с противодействието на трафика на хора и закрилата на жертвите, организирани от Съвета на Европа, Службата на ООН по наркотиците и престъпността (СНПООН), международни граждански организации и др.

III. ДОКЛАД НА ИНСТИТУЦИИТЕ, ПРЕДСТАВЕНИ В НКБТХ, В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА 2023 г.

ЦЕНТРАЛНА КОМИСИЯ ЗА БОРБА СРЕЩУ ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИТЕ ПРОЯВИ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ

Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните и местните комисии за БППМН в страната са включени в дейностите по изпълнение на Националната програма в раздел II „Превенция“ и в раздел III „Обучения и квалификация на кадри“.

През отчетната 2023 г. в Центъра за квалификация на кадри към ЦКБППМН са проведени два обучителни семинари на новоназначени секретари на МКБППМН, в програмите на които е включена и лекция на тема: „Трафик на хора. Превенция“. Като лектори са поканени експерти с опит в дейността от администрацията на Националната комисия за борба с трафика на хора. Запознават секретарите на МКБППМН с законодателството, свързано с престъплението „трафик на хора“ и начините за предпазване и противодействие. Дават се насоки за съвместна работа с местните комисии за борба с трафик на хора по места и подходящи теми за превантивна работа. На обучителните семинари през 2023 г. са участвали общо 24 секретари на МКБППМН.

През 2023 година местните комисии са продължили работата си по превенцията на сексуалната експлоатация и трафика на деца. С тяхно съдействие са организирани кампании за запознаване на малолетни и непълнолетни с опасностите от сексуална експлоатация и трафик, за рисковите ситуации, които биха могли да създадат предпоставки за сексуални посегателства. Издавани са и са разпространявани материали по проблемите на трафика на деца с цел трудова и сексуална експлоатация, както и материали, предоставени от Международната организация по миграция (МОМ), Националната комисия за борба с трафика на хора (НКБТХ), Българската асоциация за семейно планиране (БАСП) – плакати, брошури, флаери, видеоматериали, мултимедийни презентации по теми: „Едно момиче разказва!“, „Трафикът на хора – съвременен модел на робство!“, „Отвори очи – трафик на хора!“, „Трафик на хора – 10 отговора!“, „Робството съществува!“, „Не сме за продан!“, „Непростимо!“, „На кръстопът!“, „Внимание – трафик на хора!“, „Опасният непознат!“, „Време за действие. Как да се предпазим?“ и „Трафик на деца и сексуална експлоатация!“ и други.

ЦКБППМН присъства на организираната и проведена от НКБТХ превенционно-информационна прожекция на 18 октомври 2023 г. в „Дом на киното“, ул. „Екзарх

Йосиф“ № 37, гр. София, свързана с рисковете от въвличане в трафик на хора с цел трудова и сексуална експлоатация и безопасната трудова миграция. На събитието бяха представени късометражните филми „Град на призраци“ и „На брега на морето“, както и кратък превенционен клип „5 заблуди за работата и живота в чужбина“, които предстоят да бъдат разпространявани чрез МКБППМН през настоящата година на ученици от подходящата възрастова група, с цел превенция на трафика на хора.

Към момента, Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Министерския съвет не може да предостави конкретни данни за реализираните от МКБППМН информационни и превантивни кампании и програми по теми, свързани с трафика и сексуалната експлоатация, тъй като не са обработени данните по постъпилите годишни отчети на местните комисии за 2023 г.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО /ДАЗД/

Съгласно дейност **„Консултиране и информиране относно превенция на риска от трафика на деца чрез НТЛД 116111“** в раздел **„Превенция“**, броят случаи на предотвратен риск от трафик е 5.

Съгласно дейност **„Подобряване на сигнализирането и взаимодействието при прилагането на Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на непридружени деца и деца-жертви на трафик, завръщащи се от чужбина“** в раздел **„Защита, възстановяване и реинтеграция на жертвите на трафик на хора“**, Държавната агенция за закрила на детето през 2023 г. е работила по 27 случая за 38 деца, като от тях са 27 момичета и 11 момчета. Видовете злоупотреба с деца, български граждани, които са станали жертва на трафик, са следните - сексуална и трудова експлоатация, пренебрегване от страна на родителите си. Децата са върнати от следните страни: Великобритания, Германия, Франция и Австрия. За цялата 2023 г. са изготвени становища с предложения от председателя на ДАЗД до министъра на вътрешните работи за налагане на 28 броя мерки, по чл. 76а. от Закона за българските лични документи.

Съгласно дейност **„Сътрудничество със социални служби в други държави, работещи по случаи на български деца, жертви на трафик и експлоатация“**, ДАЗД е работила по репатрирането на 20 деца, като са проведени 10 консултации с чуждестранни социални служби и 50 писма са изготвени до тях.

ДАЗД и занапред ще продължи да осъществява мерките, заложи в нормативните документи за борба с трафика на хора, които са от нейна компетентност, с цел постигане на целите им – елиминиране на проблема с трафика хора и по - специално – на малолетни и непълнолетни, спазване на правата им и повишаване качеството им на живот.

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

Националният статистически институт (НСИ) в изпълнение на своите функции и съгласно националното и европейското законодателство в областта на правосъдието и престъпността, координира всички дейности на национално ниво за разработването, производството и разпространението на европейска статистическа информация. Като държава членка на Европейския съюз, България има ангажимент да предоставя данни по редица международни въпросници, включително Съвместен хармонизиран въпросник на Службата на ООН за наркотиците и престъпността и Европейската комисия (Евростат), както и Въпросник за трафика на хора на Европейската комисия.

Източници на данните по показателите, включени във Въпросник за трафика на хора са Министерството на вътрешните работи (МВР), Прокуратурата на Република България, Висшия съдебен съвет, Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД) и НСИ. Предоставяните данни обхващат съставите на чл. 159а, чл. 159б, чл. 159в и чл. 159г от Наказателния кодекс (Раздел IX. Трафик на хора), посредством които в българското законодателство са въведени разпоредбите на Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него. При попълването на въпросника се използват хармонизирани методология и дефиниции, като се избягва двойното отчитане.

Източници на информация за показателите, свързани с жертвите в Съвместния въпросник за трафик на хора, попълван и изпращан в ЕК и ООН от НСИ, са МВР и ДАЗД, които предоставят данни съгласно хармонизираните дефиниции, като няма дублиране. МВР предоставят данни за регистрирани жертви на трафик на хора, а ДАЗД - за деца, жертви на трафик на хора в чужбина съгласно Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на случаи на непридружени български деца и деца - жертва на трафик, завръщащи се от чужбина.

Съвместната ни работа по отношение на повишаване на качеството и предоставянето на статистически данни за трафика на хора ще продължава и в

изпълнение на заложените дейности в Националната програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите за 2023 година.

МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА (МТСП)

Понастоящем към МТСП функционират шест Служби по трудови и социални въпроси (СТСВ), покриващи 8 държави: в Република Австрия (Виена) и Конфедерация Швейцария (Берн); Република Гърция (Атина) и Република Кипър (Никозия); Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия (Лондон) и Ирландия (Дъблин); Кралство Испания (Мадрид); Федерална република Германия (Берлин).

На електронната страница на Службите по трудови и социални въпроси, българските граждани могат да открият подробна информация за живота и условията на труд в съответната държава, както и съвети при търсене на работа в чужбина с цел избягване на нарушения и измами, в това число и информация за предотвратяване попадането в ситуации на трафик на хора. Сред по-важните дейности на СТСВ са:

- ✓ Съдействие във връзка с трудовата мобилност/миграция и интеграция на работници-мигранти;
- ✓ Защита интересите на български граждани, упражняващи заетост на територията на съответните държави;
- ✓ Информирание за условията и реда за упражняване на заетост в съответните страни, както и в България. Услугите, предоставяни от СТСВ, са напълно безплатни.

В рамките на Двустранната работна програма за сътрудничество между Федералното министерство на труда и социалните въпроси (ФМТСВ) на Федерална република Германия и Министерството на труда и социалната политика (МТСП) на Република България 2021-2022 г., бе разработен **Двустранен механизъм за насочване и координация на случаи на жертви на трафик на хора с цел трудова експлоатация между Германия и България (ДМН).**

- ✓ Документът е разработен от експерти, част от подразделение VIb4 на ФМТСВ, администрацията на НКБТХ и външен експерт, и има за цел да създаде възможност за подобряване на практическото взаимодействие между всички заинтересовани страни в двете държави, като предоставя обобщена информация за съществуващите механизми за насочване и подкрепа на жертвите на трафик на

хора с цел принудителен труд и трудова експлоатация, и съответните отговорни институции, международни и неправителствени организации в двете държави.

- ✓ ДМН е отворен документ с практическа насоченост, разработен с цел да насърчи и улесни двустранното взаимодействие и координация в работата по случаи на трафик на хора с цел трудова експлоатация, като гарантира достъпа до права и ефективна подкрепа на жертвите. Целева група по отношение на практическото прилагане на документа са експерти, социални работници и специалисти, имащи отношение към идентификацията, насочването и подкрепата на пострадалите.

АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА

Агенция по заетостта съвместно с други държавни институции, участва в изпълнението на Националната програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите, чрез осъществяване на дейности по превенция и повишаване на осведомеността на търсещите работа лица.

Агенция по заетостта и териториалните поделения са работили по заложените дейности в Националната програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора (НПППТХ) и закрила на жертвите за 2023 г., както следва:

1. По раздел II - „ПРЕВЕНЦИЯ”

Оперативна цел 2: „Целенасочена превенция и детекция на трафика на хора“, Дейност 2.1: „Повишаване на информираността и превенция на хора с цел трудова експлоатация сред уязвимите групи и лица”.

С цел повишаване на информираността на специфични уязвими групи (продължително безработни; лица, търсещи възможности за реализация на трудовия пазар в други държави членки на Европейския съюз и др. рискови групи) за рисковете от въвлечане в трафик на хора с цел трудова експлоатация, Агенцията на заетостта, съвместно с национална EURES мрежа, осъществяваше както предходните години редовните си дейности.

С цел по-добра защита от трудова експлоатация, некоректно предаване на информация от външни източници и предотвратяването на измами, Агенция по заетостта предоставя:

- ✓ Информационен материал насочен към българските работодателите, в който се описват реда, начина и условията за кандидатстване по Спогодбата;

- ✓ На молдовските граждани се предоставя информационен материал съдържащ обща информация за страната; възможности за работа в България чрез разрешения за пребиваване и работа; признаване на дипломи, трудови договори, заплащане, работно време, отпуски, данъци и данъчно облагане, социална сигурност, парични обезщетения и живот в България, в т.ч. има и линкове към отговорните институции.
- ✓ На официалната интернет страница на Агенция по заетостта са публикувани и се актуализират редовно:
 - ✚ Списък на регистрираните частни трудови посредници за извършване на посредническа дейност по наемане на работа за Република България и/или за други държави и/или за моряци;
 - ✚ Списък на регистрираните предприятия, които осигуряват временна работа, за извършване на дейност по осигуряване на временна работа;
 - ✚ Информация в раздел „Международна дейност” за всички лица, които искат да работят извън България. В информационните материали се акцентира върху рисковете от нерегламентирана заетост и възможните злоупотреби по отношение на заплащане, социално и здравно осигуряване, правата и задълженията на работниците;
 - ✚ Указател с адреси и телефони в рубриката „Служби по трудови и социални въпроси” към посолствата на България в Берлин, Виена (обслужва и Швейцария), Мадрид (обслужва и Португалия), Атина (обслужва и Кипър) и Лондон (обслужва и Дъблин), за разрешаване на възникнали затруднения на работещите в съответната държава български граждани;
 - ✚ Информация със „Съвети при търсене на работа в чужбина, с цел предпазване от попадане в ситуация на трафик на хора”. В нея се обръща внимание на лицата, че приемане на работа от нерегистрирани фирми посредници носи риск от нелегална заетост и трудова експлоатация. Дават се насоки да избягват съмнителни контакти, да пазят личните си документи и да спазват законите на съответната държава. Към информацията е изготвен кратък указател с телефони на българските институции, които имат отношение към превенцията на трафика на хора.
- ✓ Противодействието на трудовата експлоатация, както и подпомагане на интеграцията на пазара на труда на лица в риск включва:

- 📌 Мотивиране за активно поведение на пазара на труда - повишаване на мотивацията на обезкуражените лица за по-активно поведение на пазара на труда и придобиване на умения за самостоятелно търсене на работа.
- 📌 Предоставяне на услуги по професионално информиране, ориентиране и консултиране от съществуващите центрове „Работа” и кариерните центрове към териториалните поделения на агенцията.
- 📌 Професионална подкрепа от психолози и кейс-мениджъри на лица, при които са установени проблеми от различно естество, пречатстващи тяхното устройване на работа.
- 📌 Изготвяне на план за действие за всяко регистрирано в дирекция „Бюро по труда” безработно лице, включващ конкретни стъпки с цел постигане на заетост. В процеса на изпълнение на индивидуалния план за действие трудовият посредник активно подпомага безработния за осъществяване на контакти с работодатели. Приоритетна стъпка в плана на безработното лице е насочването към свободно работно място.
- 📌 Сключване на „Споразумение за интеграция в заетост” с продължително безработните лица. Споразумението за интеграция в заетост включва предложения на дирекция „Бюро по труда” към продължително безработното лице за ползване на конкретни посреднически услуги и за насочване към услуги, предоставяни от други институции, с цел преодоляване на индивидуални пречки за интеграция на пазара на труда.

Агенцията по заетостта редовно организира и подпомага организирането на информационни събития за повишаване на осведомеността на търсещите работа лица (български и чуждестранни граждани) за правата и задълженията им на пазара на труда и осъществяване на директен контакт с работодатели.

Служителите на Агенцията по заетостта и нейните териториални поделения редовно повишават информираността си в борбата с трафика на хора чрез присъствие на обучителни семинари, конференции, комуникация с организации в НПО сектора, обмен на добри практики. Агенцията по заетостта твърдо вярва, че успехът в борбата с трафика на хора зависи от съвместните усилия на институциите, ангажирани с проблема. За подобряване на сътрудничеството в борбата с трафика на хора, Агенцията работи съвместно със своите партньори от Националната и местните комисии за борба с трафика

на хора, Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“, фондация „Кампания А21 България“, Асоциация „Анимус“, МВР, НПО и др.

Съгласно принципа за свободно движение на хора на територията на ЕС, в който Република България членува, на търсещите работа лица са нужни надеждни канали на информация за условията на живот и труд в останалите членки на Съюза и Европейското икономическо пространство. EURES България като част от Агенция по заетостта осъществява дейности по информиране, консултиране и посредничество. Всяко ТРЛ може да кандидатства за СРМ в страните по договора на ЕИП и Швейцария. Усилията на EURES служителите от Агенцията по заетостта, съвместно с EURES експертите от останалите служби по заетост в страните от ЕС/ЕИП, са насочени към предотвратяване на нелегална заетост и трудова експлоатация.

EURES мрежата си сътрудничи с Обществените служби по заетост в страните от ЕС/ЕИП и Швейцария за предоставяне на информация, подкрепа и консултация при наемане или устройване на работа в полза на работниците и работодателите, желаещи да се възползват от принципа на свободно движение с цел предпазване от измами, принудителен труд, трудова експлоатация или трафик на хора.

Агенцията по заетостта чрез териториалните си поделения в страната информира търсещите работа лица за обявените свободни работни места, заявени чрез националните и обществените служби по заетостта в страните-членки на ЕС или от конкретен работодател. Всяка обява за работа преди да бъде разпространена, се проверява от EURES служителите относно предлаганите условия по трудово, социално, осигурително и финансово право (*в т.ч. легалност на работодателя, условия по трудови договори, заплащане, работни часове на седмица, спазване на договорените условия на заплащане и заетост, спазване на условията на регламентирани отпуски и почивки*). При необходимост от по-подробна информация се иска съдействие от представители на EURES мрежата в съответната държава.

При провеждането на EURES мероприятия (*Ателие за търсене на работа за регистрирани лица в дирекция „Бюро по труда“; Информационни дни за учащи/студенти и Информационни дни за нерегистрирани търсещи работа лица; Трудови борси; Интервюта за работа и др.*), служителите запознават присъстващите с рисковете от нерегламентирана трудова заетост и информират за възможните опасности, с които биха се сблъскали лицата при търсене на работа, както и за начините за предпазване от измами, както и как да реагират при попадане в ситуация на трафик с цел

трудова или експлоатация от друг вид. Обръща се специално внимание относно спазването на законите и разпоредбите на съответната държава при заетост в чужбина, както и избягването на съмнителни оферти за работа. При информиране, консултиране и подбор на кандидати за работа от рискови групи (*без или с ниско образование, без квалификация, продължително безработни лица*), които са в по-голям риск и биха могли да попаднат в ситуация на трафик на хора, проблемът се дискутира и по-обстойно.

В резултат от работата по Националната програма „Активиране на неактивни лица“ чиито усилия са насочени към насърчаване на активно поведение на пазара на труда на неактивните и обезкуражени лица, активирани и регистрирани в ДБТ през 2023 г. са 14 354 лица. Ангажирането на рисковите групи в заетост оказва положително влияние и редуцира вероятността лицата да попаднат в ситуация на трафик на хора.

На международно ниво, чрез действащата Спогодба между Република България и Република Молдова за регулиране на трудовата миграция на междуинституционално ниво се осъществява защитата срещу трудовата експлоатация на работниците-граждани на трети страни, което гарантира максимално спазването на правилата при наемане на работа.

Трудовият договор, който се предоставя на работника от Молдовската служба по заетостта, е типов образец. В него правата и задълженията между работника и работодателя са съобразени със законовите норми на Р България. Към трудовия договор се прилага и Декларация за ангажиментите на работодателя, където се разглеждат поеманите задължения на работодателя към молдовския гражданин, декларацията се предоставя на работника от Молдовската служба по заетост.

През 2023 г. продължи работата на ДБТ по интегрирането на бягащи от Украйна граждани. Агенцията по заетостта предприе редица действия, насочени към ефективното им включване на пазара на труда. С удължаване на действието на директивата за временна закрила, лица от Украйна продължават да се регистрират и да използват услугите на ДБТ.

Украинските граждани получават подкрепа за включване в субсидирана заетост, насочване към свободни работни места на първичен пазар на труда и включване в групови мероприятия организирани от поделенията на Агенция по заетостта, в т.ч. информационни събития, трудови борси и др.

В частност към украинците е насочен проект „Солидарност“ реализиран по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г, като целта на проекта е да се осигури навременна подкрепа за бърза интеграция на пазара на труда на

разселени лица от Украйна и техните семейства. Изпълнението на проекта оказва положително влияние върху интеграцията на лицата от целевата група и допринася за намаляване на риска от попадане в ситуация на трафик на хора.

По Раздел IV – „ЗАЩИТА, ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И РЕИНТЕГРАЦИЯ НА ЖЕРТВИТЕ НА ТРАФИК НА ХОРА”

Оперативна цел 4: „Реинтеграция на жертвите на трафик чрез квалификация, трудова заетост и др.“ и Дейност 4.3. Включване на лица, жертви на трафик на хора, в програми и мерки за обучение и/или в обучение за възрастни“.

При регистрацията си лицата подават определена информация, стандартна и изисквана от всички клиенти. Споделянето за травматичен опит изисква време и доверие между пострадалия и слушателя, което на етап регистрация още не е сформирано между безработното лице и трудовия посредник. Това значително затруднява идентификацията на жертвите на трафик на хора.

Благодарение на НП АНЛ и проекти финансирани по ОП РЧР, в системата на Агенцията по заетостта работят психолози, които осъществяват индивидуални консултации с търсещите работа при нужда. Тяхната работа спомага за идентификацията на травматичния опит и негово преодоляване. Успоредно кейс-мениджърите са натоварени със задачата за свързване на лицата с друга услуга при нужда.

Чрез държавния бюджет, ОП РЧР и П РЧР Агенцията по заетостта реализира редица проекти и мерки за заетост и обучение на своите клиенти, и в частност уязвимите групи. Всички те са достъпни за лица, идентифицирани като жертви на трафик на хора, стига да отговарят на условията за допустимост по проектите.

При възникнали въпроси от страна на гражданите, повече информация може да се получи на общия телефон за контакт на Агенция по заетостта на тел: +359 2/ 980 87 19 - „Център за информация и услуги” на Агенцията по заетостта или чрез запитване на електронен адрес: <https://az@az.government.bg>.

ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ „ГЛАВНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ТРУДА“

В рамките на Националната програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора за 2023 г. Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ (ИА ГИТ) продължи работата си, в качеството си на партньор, по дейностите в Раздел II „Превенция“ (дейности, свързани с предотвратяване на трафика на хора с цел трудова експлоатация сред уязвими групи и лица), Раздел IV „Защита, възстановяване и

реинтеграция на жертвите на трафик на хора" (поддържане на телефонни линии за консултации на граждани) и в **Раздел VI „Международно сътрудничество“** (осъществяване на дейности, свързани с ангажимента на ИА ГИТ за взаимодействие с компетентни институции от заинтересовани държави-членки на Европейския съюз в рамките на Директива 96/71/ЕО и Директива 2014/97/ЕС за решаване на възникнали проблеми, свързани с български работници на тяхна територия при случаи на нарушаване на трудовото законодателство).

✓ **В изпълнение на дейности по Раздел II („Превенция“) на Националната програма през 2023 г. ИА ГИТ реализира следните инициативи:**

През 2023 г. ИА ГИТ взе участие в редица прояви и срещи, инициирани, координирани и финансирани от Европейския орган по труда (ЕОТ), вкл. в съвместни и съгласувани проверки с други държави членки, предимно в рисковите сектори селско стопанство, строителство и транспорт.

Представител на ИА ГИТ се включи в ежегодната среща по линия на ЕМРАСТ, озаглавена „Планирана среща за трудовата експлоатация“ („*Planning Meeting on Labour Exploitation 22-24 March 2023*“), която се проведе в гр. Лайден, Нидерландия, в периода 22-24 март 2023 г. На срещата бяха обсъдени специфичните особености по подготовката на дните за съвместни действия за противодействие на трудовата експлоатация през 2023 г. с фокус – сектор селско стопанство. На срещата бяха представени и новите акценти в Стратегията на ЕМРАСТ във връзка със започналото през 2022 г. реструктуриране на оперативните действия, вкл. създаване на нова оперативна дейност 7.1.: „Превенция, повишаване на осведомеността и намаляване на вредите, ранно идентифициране и помощ на жертвите“, насочена към предотвратяване случаи на експлоатация, преди вербуването на жертвите, вкл. преди контрола.

През м. септември 2023 г. инспектори от ИА ГИТ взеха участие в планираните действия, в рамките на „Съвместни дни за действие“, по линия на ЕМРАСТ, организирани от Европейския орган по труда (ЕЛА), в сектор селско стопанство, в района на Лимбург, Кралство Белгия. Трудовите инспектори получиха информация относно системата за инспектиране в Белгия. Посетени бяха различни селскостопански обекти, в т.ч. две ферми за малини, в които полагаха труд сезонни работници от България и от трети страни. При тези посещения работниците споделиха пред българските инспектори за някои нарушения по отношение на действителното и декларираното работно време и за условията за настаняване, като тази информацията бе предоставена на белгийските служби за последващи действия, по компетентност. От своя страна, българските

инспектори предоставиха на работещите важна информация за условията на труд с цел предотвратяване на експлоатацията им в чужбина.

Наред с гореизложеното Инспекцията по труда изпълнява своите ангажименти за противодействие на проявления на трудова експлоатация и/или трафик, в рамките на своите правомощия, чрез специализирания контрол по спазване изискванията на Закона за насърчаване на заетостта, Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност и на Кодекса на труда във връзка с трансгранично предоставяне на услуги.

Този контрол включва извършване на регулярни проверки на дейността на трудовите посредници, на агенциите за подбор и предоставяне на персонал (ПОВР), на дружества, които командироваат при предоставяне на услуги и на работодатели и на местни лица, които наемат или приемат на работа граждани на трети страни.

През 2023 г. от ИА ГИТ са извършени 1078 броя проверки на фирми, осъществяващи посредническа дейност при наемане на работа, на предприятия, осигуряващи временна работа и на предприятия ползватели, на дружества, които командироваат или изпращат работници и служители, в рамките на предоставяне на услуги и на такива, които наемат чужди граждани и/или приемат командировани чужди граждани в Р България. От тях 47 бр. проверки са по законосъобразното осъществяване на посредническа дейност; 87 бр. проверки са на предприятия, които осигуряват временна работа и предприятия ползватели; 455 бр. проверки са във връзка с полагане на труд от чужденци в България; 233 бр. проверки са по спазване на изискванията за командироване и изпращане на работници в рамките на предоставяне на услуги и 53 бр. проверки са по постъпили чрез информационната система за вътрешния пазар искания за информация за трансгранична дейност на български дружества.

Установени са общо 1626 бр. нарушения, от които 163 бр. са за нарушения на Закона за насърчаване на заетостта, в т.ч. по посредническа дейност по наемане на работа, 883 бр. са за нарушения на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност), 506 бр. за нарушения на законодателството във връзка с командироването в рамките на предоставяне на услуги и 75 бр. във връзка с дейността на предприятия, които осигуряват временна работа.

За констатираните нарушения са приложени принудителни административни мерки и е потърсена административнонаказателна отговорност. Съставени са 510 броя актове за административни нарушения (АУАН), от които 29 броя са във връзка с режима на командироване или изпращане в рамките на предоставяне на услуги, 11 броя във връзка с дейността на предприятия, които осигуряват временна работа, 47 броя са за

нарушения на Закона за насърчване на заетостта и 423 броя са за нарушения по Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност.

Инспекцията по труда предприема действия, съобразно своите правомощия и по-конкретно при установени нарушения, включително за забавени или неизплатени трудови възнаграждения, при липса на трудови договори, нарушения на работното време, лоши условия на труд, неправомерно полаган извънреден труд и др. При констатирани нарушения, които са извън правомощията на Инспекцията, същата сезира оправомощения орган, в т.ч. прокуратурата.

ИА ГИТ се стреми да повишава компетентността на инспекторите по труда, в т.ч. чрез обучения по отношение първоначалната идентификация на трафика на хора с цел трудова експлоатация. През м. декември 2023 г. бе проведено поредното такова обучение на инспекторите, организирано от Националната комисия за борба с трафика на хора, с цел повишаване информираността по отношение на трудовата експлоатация, вкл. за механизма за идентификация, насочване и подпомагане на жертви на трафик на хора и целенасочена превенция сред уязвимите общности.

- ✓ В изпълнение на дейности по **Раздел IV („Защита, възстановяване и реинтеграция на жертвите на трафик на хора“)** на **Националната програма през 2023 г.** ИА ГИТ реализира следните инициативи:

С цел повишаване осведомеността на работниците и служителите за техните права ИА ГИТ:

- 📌 поддържа национален телефон за консултации и подаване на сигнали за нарушения на трудовите правоотношения и телефонна линия за сигнали и консултации на български граждани, работещи в чужбина и на чужденци, работещи в България;
- 📌 поддържа и предоставя актуална информация на официалния си уебсайт и на единния национален уебсайт на командированите лица относно трудовото законодателство и правата и задълженията на работници и работодатели, за условията на труд в страната, за условията за работа в чужбина и за санкционираните фирми за незаконно наемане на чужденци;

Като отчита и ключовата роля на социалните медии и интернет, и възможностите на новите технологии, с оглед използването им за разпространение и на добри практики, Инспекцията се стреми да ползва тези технологии за повишаване осведомеността и

предупреждаване на потенциални жертви за рисковете и опасностите от трафика чрез провеждане на ред информационни мероприятия, чрез:

- 📌 регулярно провеждане на информационни кампании за противодействие на недекларирания труд и др.
- 📌 периодично публикуване на прессъобщения за повишаване осведомеността на търсещите работа с цел превенция срещу трудовата експлоатация на потенциални жертви (особено в периодите на активно търсене на работна ръка в сектори с високи нива на риск, като земеделие и строителство)
- 📌 ежегодно разпространение на прессъобщения в началото на активния сезон за търсене на работа в чужбина, с което ИА ГИТ информира за рисковете при заминаване зад граница с цел полагане на труд и др.

Наред с осведомителните кампании за признаците на трудовата експлоатация и за формите за защита от същата, в случаи на постъпили сигнали със съмнение за наличие на случаи на трафик на хора, вкл. на телефонните линии за консултации на граждани, Трудовата инспекция може да ги насочва към съответните компетентни институции, с които работи в тясно сътрудничеството, вкл. в рамките на процедурите и мерките, залегнали в Националния механизъм за насочване (НМН).

- ✓ В изпълнение на дейности по **Раздел VI („Международно сътрудничество“)** на **Националната програма през 2023 г.** ИА ГИТ осъществи административно сътрудничество чрез Информационната система на вътрешния пазар (IMI) с компетентните органи на другите държави-членки на ЕС във връзка с контрола и прилагането на общоевропейското законодателство при трансграничното предоставяне на услуги:

През горепосочения период чрез Информационната система на вътрешния пазар (IMI) е осъществен обмен с държави членки по 98 бр. искания, от които искания за информация относно дадено командироване – 52 бр; искания за информация относно условията на работа – 2 бр.; спешно искане относно установяване на факти – 16 бр.; искания за изпращане на документи на доставчик на услуги – 10 бр.; искания за уведомяване за решение – 4 бр.; искания за събиране на санкция и/или глоба – 4 броя; съобщаване за евентуални нередности – 2 бр.

От Инспекцията по труда са отправени 11 бр. искания към компетентните служби на други държави членки, както следва: искания за информация относно дадено командироване – 6 бр.; искания за информация относно условията на работа – 1 бр.;

искания за изпращане на документи на доставчик на услуги – 1 бр.; съобщаване за евентуални нередности – 3 бр.

В изпълнение на Регламент (ЕС) 2021/2179 ИА ГИТ по отношение на административния обмен чрез публичния интерфейс, свързан с Информационната система за вътрешния пазар за командироването на водачи в сектора на автомобилния транспорт (модул „Road transport posting declaration“) през 2023 г. към ИА ГИТ, в качеството ѝ на компетентен орган по установяване от национални органи на приемащи държави-членки на ЕС, са отправени 14 бр. „RTPD-искания за документи“, във връзка с възнаграждението, трудовите договори, отчетите за отработени часове на водачите и др. документи, удостоверяващи плащане за периода на командироване. По постъпилите искания са извършени проверки по спазване на трудовото законодателство, а исканите документи са предоставени в законоустановените по Директива (ЕС) 2020/1057 срокове.

АГЕНЦИЯ ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ (АСП)

АСП и териториалните поделения са работили по заложените дейности в Националната програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора (НПППТХ) и закрила на жертвите за 2023 г., както следва:

1. РАЗДЕЛ II „ПРЕВЕНЦИЯ“

Дейност 2.8 Взаимодействие на институциите по прилагането на комплекс от мерки за обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

Агенцията за социално подпомагане е институция - партньор в изпълнението на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст – Механизма (заглавието му е изм. от 14.10.2019 г.).

Целта на Механизма е да се подобри междуинституционалното взаимодействие чрез определяне на функциите и задълженията на всички отговорни страни, за постигане на по-пълнен обхват и включване в системата на образованието на децата и учениците, които не са обхванати в образователната система, за които има риск от отпадане от училище и детска градина или са напуснали преждевременно образователната система.

Механизмът включва създаване и дейност на екипи за съвместна работа на институциите за обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст (екипи за обхват), както и взаимодействие на институциите по прилагането на комплекс от мерки за обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система. Съгласно Механизма съществува организиране на регулярен обмен на информация между ангажираните институции и координиране на техните съвместни действия за налагане на съответни санкции по реда на Закона за закрила на детето, Закона за предучилищното и училищното образование и Закона за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните на родители, чиито деца в задължителна предучилищна и училищна възраст не посещават училище. Екип за обхват се създава към всеки район на обхват, като екипите, координирано с директорите на съответната образователна институция, предприемат мерки за обхващане, реинтеграция и превенция в образователната система.

В АСП се администрира справка за изпълнението на Механизма (от страна на териториалните структури), като данните от стартирането на учебната 2023/2024 г. към 31.12.2023 г. (по информация, предоставена от регионалните дирекции за социално подпомагане) са следните:

- На територията на страната са сформирани 1 088 екипа за съвместна работа на институциите за обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст – т.н. екипи за обхват;
- Броят на служителите на Дирекциите „Социално подпомагане“ (ДСП), включени в екипите, е 1090;
- Общият брой на осъществени посещения от екипите на ДСП с натрупване е 4 249;
- Броят случаи на деца, за които в рамките на изпълнение на Механизма, са констатирани рискове по смисъла на Закона за закрила на детето (ЗЗД) и са предприети мерки за закрила на детето е 95 за страната;
- От общия брой с натрупване от началото на учебната 2023/2024 г. (95 за страната), 29 деца са насочени от Отделите „Закрила на детето“ (ОЗД) към ДСП към ползване на консултативни социални услуги (напр., Център за обществена подкрепа, Център за социална рехабилитация и интеграция и др.);

- За отчетния период няма предприети санкции спрямо родители, съгласно административно-наказателните разпоредби на ЗЗД

2. РАЗДЕЛ III „ОБУЧЕНИЕ И КВАЛИФИКАЦИЯ НА КАДРИ”

Дейност 1.3 Обучения на социални работници от дирекции „Социално подпомагане“:

През 2023 г. 2 служители от отдел „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“ са преминали обучение на тема „Идентификация и психо–социална подкрепа на хора жертви на трафик с цел сексуална експлоатация“.

3. РАЗДЕЛ IV „ЗАЩИТА, ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И РЕИНТЕГРАЦИЯ НА ЖЕРТВИТЕ НА ТРАФИК НА ХОРА”

- **Дейност 1.1. Оказване на помощ и подкрепа на жертвите на трафик, чрез насочването им към подходяща социална услуга и/или социална работа с тях в общността.**

Кризисните центрове като социална услуга за резидентна грижа се предоставя за деца и младежи пострадали от насилие, трафик или друга форма на експлоатация. В Центровете се реализират дейности, насочени в посока оказване на индивидуална подкрепа, задоволяване на ежедневните потребности и правно консултиране или социално-психологическа помощ, когато се налага незабавна намеса, включително чрез мобилни екипи за кризисна интервенция.

През 2023 г. на територията на страната като делегирани от държавата дейности функционират 20 Кризисни центрове за деца, с общ капацитет 212, като към месец декември 119 са настанените деца и младежи.

В Центровете за обществена подкрепа (ЦОП) се предоставя психологическа подкрепа на деца, включително на деца, жертви на трафик. На територията на страната функциониращите за 2023 г., социални услуги за подкрепа в общността са 162-ЦОП, с капацитет 7446 места и 7 741 потребители.

На територията на страната функционират **9 Център за обществена подкрепа/Общностен център за деца и младежи**, с капацитет **538 места**. Стратегическите усилия на АСП са насочени в посока към изграждане на мрежа от социални услуги в общността, с което да се гарантира цялостния процес на подкрепа и защита правата и интересите на лицата.

В Кризисните центрове за пълнолетни лица (КЦ) се реализират дейности, насочени в посока оказване на индивидуална подкрепа, задоволяване на ежедневните потребности и правно консултиране или социално-психологическа помощ, когато се

налага незабавна намеса, включително чрез мобилни екипи за кризисна интервенция. При необходимост лицата, жертви на трафик могат да бъдат настанени в Центрове за временно настаняване (ЦВН) или Приюти.

Към настоящия момент в страната функционират **11 КЦ** за лица, с общ капацитет **136 места, 14 бр. ЦВН**, с общ капацитет **689 места**, Приютите са **5 бр.** с капацитет 130 места. През 2023 г. са създадени 3 нови КЦ за лица, с общ капацитет 42 места, в гр. Горна Оряховица, гр. Ямбол и гр. Бургас.

Към 31.12.2023 г. в АСП са регистрирани пет случая - 1 случай на пълнолетно лице, жертва на трафик, с цел трудова експлоатация и 4 случая на деца, жертва на трафик.

Случаите на **деца, жертви на трафик**, активно се наблюдават от Отделите „Закрила на детето“ (ОЗД) към Дирекциите „Социално подпомагане“ (ДСП) за период от една година, с цел оказване на необходимата подкрепа и предотвратяване на ново въвличане на децата в трафик, както и предотвратяване на възможността други деца от семейството да бъдат въвличени в този процес. По преценка на социалния работник периодът на наблюдение може да се удължи, в зависимост от спецификата на конкретния случай.

Децата, жертви на трафик са деца в риск и спрямо тях се предприема мярка за закрила по реда на Закона за закрила на детето, с цел осигуряване правото на детето да живее в сигурна и защитена среда, предотвратяване на последиците от трафикането и възможността от повторно въвличане в трафик. За всеки случай на дете, жертва на трафик се инициира социално проучване. Важен момент в работата на социалните работници е адекватната оценка на потребностите на детето, жертва на трафик или непридружено дете, както и оценката на риска и мерките за безопасност, които се предприемат спрямо него.

Кризисните центрове като социална услуга за резидентна грижа се предоставя за деца и младежи пострадали от насилие, трафик или друга форма на експлоатация. В Центровете се реализират дейности, насочени в посока оказване на индивидуална подкрепа, задоволяване на ежедневните потребности и правно консултиране или социално-психологическа помощ, когато се налага незабавна намеса, включително чрез мобилни екипи за кризисна интервенция. Към края на 2023 г. на територията на страната като делегирани от държавата дейности функционират 20 Кризисни центрове за деца, с общ капацитет 212, в които са настанени 119 деца.

• Дейност 1.3. **Подобряване на сигнализирането и взаимодействието при прилагането на Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на непридружени деца и деца-жертви на трафик, завръщащи се от чужбина.**

За да гарантира закрилата и подкрепата на децата, жертви на трафик, както и за защита на техните права и интереси, ангажираните държавни институции прилагат Координационен механизъм за рефериране и обгрижване на непридружени деца и деца-жертви на трафик, завръщащи се от чужбина, в който е разписана системата за междуинституционално рефериране на конкретни случаи, на централно и на местно ниво.

В АСП се администрират данни за наблюдаваните случаи на деца, жертва на трафик, съгласно Координационния механизъм за рефериране и обгрижване на непридружени деца и деца, жертви на трафик, завръщащи се от чужбина. Случаите на деца, жертви на трафик, активно се наблюдават от ОЗД за период от една година.

През 2023 г. за наблюдаваните от ОЗД деца, жертви на трафик в АСП е налична следната информация:

- първо тримесечие на 2023 г. - наблюдавани са 2 деца;
- второ тримесечие на 2023 г. – няма наблюдавани деца;
- трето тримесечие на 2023 г. – наблюдавано е 1 дете;
- четвърто тримесечие на 2023 г. – наблюдавано е 1 дете;

При случаите на насилие над деца и тежка експлоатация, когато децата вече са в страната се прилагат разпоредбите на чл. 36 г от Закона за закрила на детето-Координационен механизъм при насилие. Съгласно него за осигуряване на защита на дете в риск или жертва на насилие или експлоатация дирекция "Социално подпомагане" създава мултидисциплинарен екип, членовете на който работят заедно до приключване на случая и който разработва план за действие за защита на детето или за предотвратяване на насилието. До изтичането на 24 часа от получаване на сигнал за дете в риск или жертва на насилие или експлоатация социален работник, определен от директора на дирекция "Социално подпомагане", прави оценка на сигнала.

При потвърждаване на информацията социалният работник уведомява устно по телефон, включително мобилен, и писмено по пощата, по електронна поща или факс членовете на екипа, като определя дата и час за събиране на екипа на насилие или експлоатация социален работник, определен от директора на дирекция "Социално подпомагане", прави оценка на сигнала.

В екипа задължително участват представител на районното управление на Министерството на вътрешните работи (районен инспектор, инспектор от детска педагогическа стая или оперативен работник), на районната прокуратура и представител на общината. По преценка на водещия на екипа се канят за участие представител на регионалната здравна инспекция, личният лекар на детето или представител на болницата, откъдето е постъпил сигнал по случая, представител на регионалното управление по образованието и на училището, детската градина или друга образователна институция и представител на доставчика на финансираната от държавния бюджет социална услуга, която детето ползва.

Защитата на дете в риск или жертва на насилие или експлоатация се предприема след проучване на случая от мултидисциплинарния екип и съгласно предложения от него план за действие. Планът съдържа здравни, социални и образователни услуги за превенция на насилието или за възстановяване на детето. Когато насилието е извършено от родител, от лице, на което са възложени грижите за детето, или от лице, на което детето е поверено, на детето-жертва може да се предостави закрила с настаняване извън семейството в социална услуга за деца, пострадали от насилие или жертви на трафик.

Когато насилието е извършено от родител, от лице, на което са възложени грижите за детето, или от лице, на което детето е поверено, дирекция „Социално подпомагане“ може да се обърне към съда или прокурор за предприемане на мерки по отношение на извършителя по Закона за защита от домашно насилие.

При данни за извършено престъпление дирекция „Социално подпомагане“ изпраща сигнал до районна прокуратура за предприемане на мерки по отношение на извършителя по Наказателния кодекс.

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО

В изпълнение на дейност „Съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, които не са обхванати в образователната система, за които има риск от отпадане от училище и детска градина или са напуснали преждевременно образователната система (ПМС 100/08.06.2018 г.).“ от Националната програма за предотвратяване и противодействие на трафика на хора и закрила на жертвите за 2023 г.:

- ▽ Към началото на учебната 2023/2024 година коефициентът на обхванатите, определен като относителен дял на записаните в предучилищното и училищното образование деца и ученици на задължителна предучилищна и училищна възраст на 15 септември спрямо броя на населението за съответната година на раждане по данни на ГРАО, намален с броя на децата със статус „в чужбина“, е 94,16.
- ▽ Върнати (след отпадане и новозаписани) от екипите за обхват деца и ученици, които през втория срок на учебната 2022/2023 година не са били в образователната система, а са записани за новата 2023/2024 учебна година са, 9905, от които: 5-годишни деца – 4486; 6- годишни деца – 1521; ученици в задължителна училищна възраст – 3898.
- ▽ За всички деца и ученици, търсещи или получили международна или временна закрила, се осигурява безплатно образование и обучение в държавните и общинските детски градини и училища в Република България.

В изпълнение на дейност „**Ангажиране на родители в процеса на обхващане и задържане на децата и учениците в системата на предучилищното образование и училищното образование и повишаване възпитателния потенциал на семейството**“, резултатите от изпълнението на националната програма „Заедно за всяко дете“, Модул 2 „Добри практики за взаимодействие с родителите на децата и учениците в задължителна предучилищна и училищна възраст“ са следните:

- ▽ финансирани са заявките на 74 от кандидатстващите институции, които отговарят на определените в националната програма изисквания, в т.ч. 55 училища и 19 детски градини от 23 области в страната.
- ▽ включени са 9404 родители на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;
- ▽ организирани са 188 информационни кампании за ролята на образованието на децата и учениците сред родителите и общността, в която живеят децата им, с участието на 6191 родители;
- ▽ организирани са 274 дейности за приобщаване на родители/семействата към училищния живот и мотивирането им за образованието на техните деца с участието на 6630 родители;

- ▽ проведени са 155 инициативи за популяризиране на добри практики във взаимодействието на институциите за обхващане и включване на деца и ученици в образованието с участието на 5531 родители.

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

През последните години се очерта ясна тенденция трафикантите все по-често да използват социалните мрежи и мобилните приложения като Facebook, Skype, Viber и други при набирането и контрола на жертви на трафик на хора с цел сексуална експлоатация. Също така интернет се използва активно за предлагане и рекламиране на сексуални услуги сред широк кръг клиенти - обявите се публикуват в определени сайтове или се създават целенасочено. Освен това за принуждаване на жертвите могат да се използват различни публикации в социалните мрежи или лична кореспонденция с извършителите. Същите, както и предварително създадени порнографски материали, могат да се използват за склоняване на жертвите към проституция. Изборът на интернет комуникация /включително Viber, WhatsApp/ често се прави от извършителите от съображения за сигурност.

При трафика на хора с цел принудителен труд трафикантите все по-често използват интернет и социалните мрежи, за да публикуват обяви за работа. При извършване на проверки по случаи на трафик на хора, при които са използвани интернет и социалните мрежи, служителите на специализирания сектор "Трафик на хора" към ГДБОП активно взаимодействат с дирекция "Киберпрестъпност" към ГДБОП, за да съберат необходимите цифрови доказателства.

Главна дирекция за борба с организираната престъпност (ГД БОП) е основната полицейска структура в Министерство на вътрешните работи (МВР), която има правомощия да противодейства на трафика на хора във всичките му форми. За тази цел в дирекцията е създаден специализиран сектор за борба с трафика на хора, а в териториалните звена са назначени служители, които работят приоритетно по тази линия. Специализираният сектор е активен участник в изградения в страната цялостен механизъм за борба с трафика на хора. Работата на сектора е насочена към установяване и неутрализиране на дейността на местни и транснационални организирани престъпни групи, занимаващи се с трафик на хора с цел сексуална експлоатация; принудителен труд; просия; отнемане на телесни органи, тъкани, клетки и течности; държане в принудително подчинение, както и трафик на бременни жени с цел "продажба" на

новородени деца.

В дейността си за борба с трафика на хора ГД БОП активно прилага "мултидисциплинарния подход", при който успешно си взаимодейства с други компетентни държавни институции и неправителствени организации, както и с други дирекции на МВР. В рамките на това сътрудничество ГД БОП успешно си партнира с Прокуратурата на Република България, Националната комисия за борба с трафика на хора /НКБТХ/, Държавната агенция за закрила на детето /ДАЗД/, Министерството на труда и социалната политика /МТСП/, Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" /ИА ГИТ/, Агенцията за социално подпомагане, Министерство на външните работи и редица неправителствени организации в страната.

За 2023 г. ГД БОП е провела 12 специализирани полицейски операции по линия на "трафик на хора", две от които са съвместни разследвания със сродни полицейски служби на Великобритания и Германия, координирани от Европол и Евроджъст. Неутрализирани са 9 организирани престъпни групи, от които:

- с цел сексуална експлоатация - 7 организирани престъпни групи
- с цел просия на територията на Швеция - 1 организирана престъпна група
- с цел да бъдат използвани за отстраняване на телесни тъкани - кръв и кръвни съставки (плазма) - 1 организирана престъпна група.

През 2023 г. са задържани 49 български граждани, на 32 от тях са повдигнати обвинения и са образувани 21 междинни производства.

РАЗДЕЛ II „ПРЕВЕНЦИЯ“

- ▽ През м. април 2023 г., служител на сектор „Трафик на хора“ при ГДБОП-МВР изнесе лекция в столично училище пред ученици в горните класове, с цел превенция на трафика на хора във всичките му форми. По време на лекцията, около 60 ученика бяха запознати със същността на престъплението, какви са рисковете от попадане в трафика на хора, как да се предпазят от въвличане в мрежите на трафика и към кой да се обърнат, ако попаднат в такава ситуация.
- ▽ Служител на сектор „Трафик на хора“ при ГДБОП-МВР участва в работна група към Съвета за криминологични изследвания към Министерството на правосъдието, която в момента подготвя криминологично проучване на тема "Тенденции и превенция на трафика на хора". Изследването включва анализ на ситуацията в България по отношение на трафика на хора и предложения за законодателни промени с цел по-ефективна борба с трафика на хора в страната.

- ▽ През м. октомври 2023 г., ГДБОП организира провеждането на работна среща в гр. София на тема „Нелегално комерсиално сурогатство и продажба на бебета“ във връзка с участието си като лидер на дейност в Европейската мултидисциплинарна платформа за сътрудничество, срещу заплахите от престъпността /EMPACT/ по приоритетна област „Трафик на хора“. По време на работната среща, представители на полицейските служби от различни държави-членки на ЕС, както и експерти на Европол и Евроджъст разгледаха нормативните уредби в своите страни, касаещи сурогатството. Освен това бяха представени конкретни случаи, по които е работено през последните години, бяха дадени са примери за добри практики, обсъдени бяха и съществуващите предизвикателства и възникналите трудности по водените разследвания в отделните страни.

РАЗДЕЛ III „ОБУЧЕНИЯ И КВАЛИФИКАЦИЯ НА КАДРИ“

С цел успешното противодействие на трафика на хора и повишаване на професионалната квалификация, през 2023 г. служители на ГДБОП участваха в общо 18 различни обучения, семинари, конференции и кръгли маси по темата, като обучаеми или като лектори. В някои от обученията, освен полицейски служители, участваха магистрати и представители на неправителствения сектор. Същите бяха организирани от различни международни агенции или национални институции като например Европол, Интерпол, Академията по европейско право, Националния институт по правосъдието на България, Академия на МВР, НКБТХ, ОССЕ, ГДБОП, и др.

- ▽ За периода юни- октомври 2023 г., ГДБОП- МВР организира и проведе общо три обучения, където бяха обучени 30 служители на ГД БОП, в рамките на реализиран проект „ERADICATING“ - *“Повишаване на превенцията и сътрудничеството между агенциите за борба с трафика на хора”*, финансиран от Фонда за вътрешна сигурност на ЕС, който има за цел да подпомогне борбата с трафика на хора, чрез интегрален подход, започващ от превенцията и ранното идентифициране до международното сътрудничество и работата с жертвите на трафик на хора. Проектът е реализиран съвместно от партньорски институции и организации от България (ГДБОП и Център за изследване на демокрацията), Германия и Гърция, като основен акцент е поставен върху спазването на правата на човека и особеностите на пола. В рамките на проекта е изготвено практическо ръководство и наръчник за работа с жертви на трафик на хора. Целта на обученията беше придобиване на знания, относно разследването и защитата на жертвите на трафик на хора, обмена на добри практики и насърчаване на

международното сътрудничество. По време на обученията бяха засегнати въпроси, свързани с правата които жертвите на трафик на хора имат в това им качество, както и във връзка с участието им в наказателното производство, като например: настаняване в приюти за жертви на трафик на хора, оказване на медицинска, психологическа и безплатна правна помощ, право на защита по НПК и ЗЗЛЗВНП, право на период за размисъл и специална закрила по ЗБТХ и право на подпомагане и финансова компенсация по ЗПФКПП.

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО (МП)

В края на 2022 г. беше възобновена работата на Съвета за криминологични изследвания .

Съветът е експертно консултативно звено за анализ на проблемите на престъпността и причините, които водят до нея, и за разработване на мерки за нейното предотвратяване и намаляване. Той организира криминологични изследвания, обсъжда препоръки и становища за промени в нормативната уредба и прави предложения за такива промени, като подпомага Министерския съвет при провеждането на политиките за борба с престъпността.

Програмата на Съвета за 2023 г. включва изследване на тема "Тенденции и превенция на трафика на хора". Ключовият период на изследването на случаите на трафик на хора обхваща периода 2012-2022 г., а сравнителният период на изследването е 2002-2012 г. Очаква се криминологичният екип, работещ по проучването, да представи окончателния си доклад през 2024 г.

Изследването включва:

- 📌 Проучване на дейността на институциите, занимаващи се с противодействие на трафика на хора - Министерство на вътрешните работи, Националната и местните комисии за борба с трафика на хора, центровете за защита на жертвите, приютите, местните власти и др. Оценка на годишните доклади по ЗБТХ, на НМН, на стратегиите и програмите на Република България за противодействие на трафика на хора;
- 📌 Проучване на тенденциите при регистрираните, разследваните и наказаните престъпни дейности, свързани с трафика на хора, въз основа на данни от информационните системи на МВР, Прокуратурата на Република България, НСИ, Единната информационна система за противодействие на

престъпността, Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" към Министерството на правосъдието;

- 📌 Анализ на съдебната и прокурорската практика по дела за трафик и сходни престъпления - анализ на правните основания за прекратяване на наказателното производство, анализ на причините за отказ да се образува наказателно производство по сигнали за престъплението "трафик на хора", анализ на правните основания за прекратяване на наказателното производство, анализ на мотивите и процесуалните основания на съда за оправдаване на подсъдимите, обвинени в извършване на престъплението "трафик на хора", анализ на постановените присъди;

В хода на проучването беше събрана и анализирана информация от съответните институции и НПО, работещи в сферата на ТХ. Извършени бяха сравнителни анализи, проведени бяха редица дискусии с чуждестранни експерти, експерти от ГРЕТА и ЕВРОДЖЪСТ относно наблюдаваните от тях тенденции в динамиката на трафика на хора в Европа и реакцията на законодателните и съдебните органи в съответните държави.

Въз основа на окончателния доклад, съдържащ анализ и препоръки, ще бъдат предприети действия за подобряване на законодателната рамка за борба с трафика на хора и защита на жертвите.

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД

Върховният касационен съд (ВКС) участва като отговорна институция по Националната програма за 2023 г. Във Върховния касационен съд се поддържа електронен регистър на делата за трафик на хора, разгледани от настоящата инстанция, създаден със заповед № 933 от 23.09.2021 г. на председателя на ВКС. Съгласно т. 2 от посочената заповед, ежемесечно, в секция „Дела за трафик на хора“ в интернет страницата на ВКС, следва да се публикува списък на предстоящите за разглеждане дела за трафик на хора, в това число и дела за организирана престъпност, свързана с трафик на хора. Съгласно т. 3 от заповедта, незабавно след постановяването им в секция „Дела за трафик на хора“ в интернет страницата на ВКС следва се публикуват решенията, постановени по дела за трафик на хора, включително и дела за организирана престъпност, свързана с трафик на хора, заедно с копия от проверените въззивни актове и копия от присъдите на първата инстанция, при спазване на изискванията за защита на

личните данни. В интернет-страницата на ВКС регистърът на делата за трафик на хора е поместен в секция „Съдебна практика“ (<http://www.vks.bg/registar-trafik-hora.html>).

В регистъра са включени решения, постановени по дела за трафик на хора, включително и дела за организирана престъпност, свързана с трафик на хора, заедно с копия от проверените въззивни актове и копия от присъдите на първата инстанция, при спазване на изискванията за защита на личните данни. Тези съдебни актове са предмет на анализ.

Създаването на такъв регистър е обусловено от необходимостта Комисията да разполага с данни за образуваните, водени и приключени наказателни производства с такова обвинение, с цел проучаване, анализ и статистическа отчетност на данните във връзка с трафика на хора.

Понастоящем не е възможно събирането и обобщаването на такава достоверна информация, предвид възможностите при функционирането на Единната информационна система на съдилищата /ЕИСС/.

Изготвена е и е одобрена от ВСС заявка до „ИО“ АД за създаване на нова функционалност в ЕИСС, позволяваща събиране на информация за образуваните, разгледаните и решените дела за трафик на хора във всички съдилища в Република България.

През 2023 година няма данни съдии от ВКС да са се обучавали в Националния институт на правосъдието или да са участвали като лектори по теми, свързани с трафика на хора.

Върховният касационен съд е трета редовна инстанция по наказателни дела, като същият е компетентен да се произнася в производствата по Глава двадесет и трета „Касационно производство“ от НПК и по Глава тридесет и трета „Възобновяване на наказателни дела“ от НПК. ВКС не разполага с относими статистически данни по отношение на защитата на жертвите на трафик на хора.

Съгласно разпоредбата на чл. 16а (Нов - ДВ, бр. 84 от 2013 г.) (1) (Предишен текст на чл. 16а – ДВ, бр. 74 от 2015 г.) от Наказателния кодекс не е виновно извършено деянието, което е осъществено от лице, пострадало от трафик на хора, когато е било принудено да го осъществи в пряка връзка с това му качество. Текстът е приет със Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс (ДВ, бр. 84 от 2013г.), с който се въвежда чл. 8 от Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на съвета от 05.04.2011г. относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него и за замяна на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета.

Изключването на вината като признак от субективната страна на престъплението, води до несъставомерност на извършеното, поради което и по отношение на съответното пострадало лице не следва да бъде реализирана наказателна отговорност за извършеното деяние.

ВЪРХОВНА ПРОКУРАТУРА

По раздел III „Обучение и квалификация на кадри”

През 2023 г. по дейности 1.3 са взели участие 21 прокурори и 6 следователи в 6 обучителни мероприятия по следните теми:

- Регионален семинар за справяне с подпомагания от новите технологии трафик на хора – участвал 1 следовател
- Обучение на тема „Противодействие на трафика на хора“ – участвал 1 прокурор;
- Обучение на тема „Противодействие на трафика на хора на Балканите“ – участвали 2 прокурора;
- Съдебно сътрудничество по наказателни дела: Практическа симулация на казуси свързани с трафик на хора – 2 прокурори
- Превенция и противодействие на трафика на жени с цел тяхната експлоатация. Междуинституционално взаимодействие и обмен на добри практики – участвали 15 прокурори и 5 следователи.
- Обучение „Безусловен достъп до услуги за жертви на трафик на хора“ – участвал 1 прокурор

По раздел Раздел V „Проучване, анализ и статистическа отчетност на данните, във връзка с трафика на хора“ – Дейност 5.1. „Събиране на данни и анализ на тенденциите в областта на престъплението трафик на хора, въз основа на данните за жертвите и извършителите на престъплението.

Във връзка с тази дейност, съгласно утвърдената организация на информационната дейност в Прокуратурата, се събират обобщени статистически данни по основни показатели относно досъдебните производства за трафик на хора, както и за броя на пострадалите лица по тези дела. Информацията се събира и обобщава на тримесечие, шестмесечие, деветмесечие и на годишна база. Ежегодно от главния прокурор се изготвя Доклад за прилагането на закона и дейността на прокуратурата и на разследващите органи, в който се отбелязват посочените статистически данни,

съпоставени и с данните за предходните две години. Докладът се публикува на интернет сайта на Прокуратурата.

С цел подобряване организацията по събиране на статистическа информация относно пострадалите от престъпления, вкл. и от трафик на хора, считано от 01.01.2022 г. в Прокуратурата статистическите данни за пострадалите лица вече се събират по новообразуваните през съответния отчетен период досъдебни производства. Дотогава такива данни са събирани по наблюдаваните в периода дела, включващи, както новообразуваните, така и тези, образувани в предходни периоди, чието разследване е продължило и през отчетния период.

Считано от 01.01.2022 г. в статистиката на Прокуратурата от обхвата за престъпленията, свързани с трафик на хора е изключено престъплението по чл. 182б от НК, като обхватът на данните вече включва само престъпленията „Трафик на хора“ – чл. 159а-159г от НК.

Продължават да бъдат актуални и да се използват в практиката „Методика за разследване на делата за трафик на хора“, както и „Наръчник за разследване на делата за изпиране на пари“, с цел проследяване на паричните и имотни потоци на лица, съпричастни към трафика на хора, което е съществена част от работата по разследването на този вид дела.

За създаване на организация за постигане на своевременност и ефективност при провеждането на проверките и наказателните производства, свързани с трафик на хора, със заповед на главния прокурор от 18.10.2022 г. е утвърдено Указание за организация на работата на Прокуратурата на Република България по преписки и досъдебни производства, образувани за трафик на хора. Указанието има за цел: създаване на унифициран механизъм във връзка с ръководството и надзора на дела за трафик на хора; ефективна защита на пострадалите от това престъпление; преодоляване на затрудненията в прокурорската практика; засилване на капацитета за работа по дела за трафик на хора, както и подобряване на вътрешно-институционалното, междуведомственото и международното сътрудничество по такива дела.

НАЦИОНАЛНА СЛЕДСТВЕНА СЛУЖБА

В Раздел I „Институционални и организационни мерки“, и през изминалата година същите бяха приоритетни за члена на комисията и заместник-директор на НСлС, и на представителите на Службата в Постоянната работна група (особено това се отнася за т 2.1.: „Изготвяне на годишна национална програма за противодействие на трафика на

хора и закрила на жертвите за 2024 година). И след отпадането на ограниченията, свързани с противопандемичните мерки, поради въздействието на други фактори, работата на комисията не беше достатъчно ритмична, но, независимо от това бяха положени взаимни усилия за конструктивен принос във всички срещи и дискусии за формиране на прагматични решения.

Относно дейностите по т. 1.4. и 1.5. НСлС е участвала в присъствените и проведените он-лайн срещи и неизменно са вземали отношение по всички дебатиращи въпроси и теми.

По Раздел III, „Обучение и квалификация на кадри“, през изминалата година във фокуса на обученията бяха престъпните деяния, осъществявани във виртуалното пространство, включително и възможностите за противодействие със средствата, предоставени от новите технологии, на набирането и експлоатацията на жертви на трафик. Отново, предвид обективните реалности, бяха анализирани казусите, свързани с противозаконно проникване и пребиваване на територията на страната на мигранти в контекста на възможността паралелно да бъде реализиран и трафик на хора.

Раздел V „Проучване, анализ и статистическа отчетност на данните във връзка с трафика на хора“

Съгласно разпоредбата на чл. 7, ал.1 от Наредбата за единната информационна система за противодействие на престъпността, приета с Постановление на МС № 262 от 05.11.2009 г. „Прокуратурата чрез Националната следствена служба изгражда, поддържа и развива ядрото на ЕИСПП“ (дейност 2.1.). И през изминалата година в НСлС се поддържа Единната информационна система за противодействие на престъпността, в която се генерират данни за статистическата отчетност относно трафика на хора. Набираните, систематизирани и анализирани факти и информация се предоставят на всички субекти, имащи отношение към проблема и оторизирани за достъп до съответните бази данни. Надграждането им със специфична информация относно профилите на извършителите и преди всичко – на жертвите, е предизвикателство, което предстои да бъде разрешено чрез прецизиране и на обратната връзка както с неправителствения сектор, така и с други институции на държавата. Приоритетно в следващите години би следвало да бъде взаимодействието с Националния статистически институт.

Темата, свързана с трафика на хора е интегрирана в обученията, организирани в областта на международноправното сътрудничество по наказателноправни въпроси, свързани с бежанци и мигранти, трафик на хора, домашното насилие и прилагане на Хартата на основните права по отношение на жертвите на трафик на хора. Прилага се систематичен и комплексен подход в обучението, който се изразява в отчитане на специфичните потребности на съдиите, прокурорите и следователите с оглед процесуалната роля, компетентност и професионален опит на обучаемите. Целевата група на обученията са съдии, прокурори, следователи, съдебни помощници и служители от МВР.

I. В рамките на задължителното първоначално обучение:

В програмата на задължителното първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, випуск 2022/2023 г.:

1. Тема „Престъпления против личността – престъпления против половата неприкосновеност. Трафик на хора“, целева група – 39 кандидати за младши съдии;

В програмата на задължителното първоначално обучение на кандидатите за младши прокурори, випуск 2022/2023 г.:

2. Тема „Трафик на хора“, целева група: 29 кандидати за младши прокурори

В програмата на задължителното първоначално обучение на кандидатите за младши следователи, випуск 2022/2023 г.:

3. Тема: „Разследване на трафик на хора (чл.чл. 159 а-159 б НК)„Конвенцията от Палермо“. Престъпление по чл. 159б от НК. Престъпление по чл. 159в от НК. Процедура по предоставяне на статут на специална закрила на жертва на трафик. Разпит на свидетели жертви на трафик). Паралелно финансово разследване. Защитни версии. Процесуални стратегии. Извън процесуални стратегии“ аудитория -17 кандидати за младши следователи.

II. В рамките на текущото обучение:

1. НИП проведе обучение на тема “Трафика на хора през призмата на задължителните наднационални стандарти. Усложнения при прилагане на материалния режим”, организирано в рамките на дейност 5 „Прилагане на

иновативен модел на съдебно обучение на работното място. Изграждане на споделени учебни пространства за развитие на знания, умения и компетентности“, по Предефиниран проект № 6 "Съвременна учебна среда за съдии, прокурори, следователи и други представители на професионалната общност", Програма „Правосъдие” на НФМ 2014-2021. Обучението бе насочено към по-добро прилагане на европейската правна рамка в контекста на основните права, в което взеха участие 9 магистрати, от които 5 прокурори и 4 следователи;

2. В рамките на Програмата за регионално обучение, беше проведено обучение на тема "Трафик на хора", организирано в партньорство с Районна прокуратура Враца. В обучението участваха 26 магистрати, от които 25 прокурори и 1 следовател от Районна прокуратура Враца;
3. НИП организира обучение на тема „Превенция и противодействие на трафика на жени с цел тяхната експлоатация. Междуинституционално взаимодействие и обмен на добри практики“, финансирано по Предефиниран проект № 7 „Превенция и противодействие на насилието срещу жени и домашното насилие”, Програма „Правосъдие” на НФМ 2014-2021, с участието на 37 магистрати, от които 16 прокурори, 5 следователи и 16 служители в МВР.

Наред с провежданите обучителни дейности, Националният институт на правосъдието осигурява достъп до самообучителни ресурси (наръчници и помагала), в които темата е интегрирана.

Паралелно с провежданите обучителни дейности, през 2023 г. НИП координира участието на 84 български магистрати в обучения, организирани от Европейската мрежа за съдебно обучение (EMCO) по теми, относими към трафика на хора. Участието на националните магистрати в международни обучения по проблеми, свързани с международното сътрудничество в областта на трафика на хора и бежанското право им осигурява възможност за обмен на опит и добри практики с колегите им от другите държави-членки на ЕС, както и за укрепване на взаимното доверие помежду им и по-ефективно прилагане на правото на ЕС.

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

По линия на реализиране на дейности от Националната програма за 2023 г.,
Дипломатическият институт към министъра на външните работи разшири

разглеждането на тази важна тематика, включвайки редица лекции и презентации от страна на професионалисти, като част от обучителните програми на следните модули:

1. Курс по консулска дипломация през април/май 2023 г., като броя на обучените е 33 лица.
2. Основен курс за стажант-аташета през февруари/май 2023 г., брой обучени лица 14
3. Курс по предмандатна подготовка през май/юни 2023 г., брой обучени 29 лица.

Като част от международното сътрудничество в областта на предотвратяването и противодействието на трафика на хора и във връзка с периодичната оценка за напредъка на страната в прилагането на международните и европейски стандарти в противодействието на трафика на хора, закрилата и подкрепата на жертвите, представител на Дирекция „Права на човека“ взе участие на 30 януари 2023 г. в София в кръгла маса за обсъждане на напредъка в изпълнение на препоръките към България, включени в Третия кръг на оценка за прилагането на Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора.

В рамките на осъществявания мониторинг по линия на международните инструменти, свързани с трафика на хора, на 14 ноември 2023 г. представители на МВНР проведеха среща с г-жа Диан Шмит, координатор на ЕС за борба с трафика на хора, при нейно посещение в България. По време на срещата бяха дискутирани дейностите на МВНР за борба с трафика хора – оказване на помощ на жертвите на трафик на хора от страна на консулските служители в българските задгранични дипломатически и консулски представителства, обучения за идентифициране на потенциални жертви, както и провеждане на информационни кампании сред българските общности в чужбина с цел превенция на това сериозно престъпление срещу свободата и достойнството на личността.

През отчетния период МВНР чрез консулските представителства и консулските служби в дипломатическите мисии на България действаша на различни нива с оглед превенцията и противодействието на трафика на хора и защитата и оказването на съдействие на гражданите, идентифицирани като жертва на трафик на хора и последвала трудова и/или сексуална експлоатация.

Нашите дипломатически представителства предприеха редица мерки за превенция и повишаване на информираността и защитата на българските граждани в чужбина: редовна комуникация с българските граждани зад граница; постоянно

оперативно сътрудничество с компетентните местни власти, официални институции, органи и служби на приемащите държави – полиция, прокуратура, специални звена за борба с трафика на хора към министерствата на вътрешните работи; сътрудничество с неправителствени организации, предоставящи помощ, подкрепа и услуги за подпомагане и възстановяване на жертвите на трафик на хора; създаване на профил на жертвите на трафик на хора, които търсят помощ в дипломатическите мисии.

Консулските служби поддържаха активни контакти и оказваха съдействие на компетентните български власти и институции – Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“, Прокуратура, Национална комисия за борба с трафика на хора, Държавната агенция за закрила на детето, както и неправителствени и международни организации.

През отчетния период в българските консулски служби бяха получени общо пет сигнала за случаи на трафик на хора: два сигнала за случаи на трафик на хора с цел сексуална експлоатация в Генералното консулство във Франкфурт, един сигнал за случай на трудова и сексуална експлоатация в ГК Милано и един сигнал за случай на трудова експлоатация на четирима души в консулската служба към посолството в Копенхаген.

Консулските служби приемаха искания за съдействие от компетентните местни власти относно издаване на временни документи за пътуване на лица, жертви на трафик на хора за обезпечаване прибирането им в България, оказваха съдействие за осъществяване на контакти с адвокати, компетентни съдебни институции на съответната приемаща държава, както и с неправителствени организации и социални служби за защита на правата на жертвите на трафик на хора.

Консулските служители към българските дипломатически представителство оказваха съдействие за превенция на трафика на хора и трудова експлоатация, като предоставяха на българските граждани разяснителни и информационни материали, подготвени от компетентните български органи. Разяснителните материали за превенция на случаите на трафик на хора се поставяха винаги на видно място в приемните помещения на Консулските служби. Сътрудничеството и обменът на опит с консулските служби към посолствата на държавите от ЕС и други партньорски страни бяха също източник на данни и добри практики в областта на противодействието и предотвратяването на трафика на хора.

При обслужването на гражданите консулските длъжности лица следяха за евентуални случаи на въвличане в трафик на хора с цел трудова експлоатация и

насочваха вниманието на гражданите към начините за предпазване от рискови ситуации и осигуряване на безопасна трудова миграция. Служителите в консулските служби са запознати с механизмите за действие при случаи на трафик на хора и са подготвени да предоставят информация и да реагират по най-бързия и адекватен начин.

При получен сигнал за потенциални жертви на трафик на хора по телефон или електронна поща в съответното посолство или консулство се провеждаха интервюта с български граждани. При необходимост те се насочваха към компетентните български или местни органи, отговарящи за подаване на сигнал или осигуряване на настаняване в кризисен център, както е в повечето европейски страни.

В противодействието на трафика на хора с цел сексуална експлоатация консулските служби и представителите на МВР в посолствата обменяха информация при необходимост от информиране на съответните органи.

Като част от дейностите за защита на жертвите на трафика на хора Ситуационният център на МВНР поддържаше постоянно действаща гореща телефонна линия за подаване на сигнали за жертви на трафик на хора.

МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

Министерство на здравеопазването, второстепенните разпоредители с бюджет към министъра на здравеопазването и изпълнителите на медицинска помощ осъществяват всички възможни и необходими действия в изпълнение на националните и секторните политики в част „Здравеопазване“, както и че през годината продължи практиката за съдействие в случаите, при които е установена такава потребност.

Министерство на здравеопазването и неговите подчинени структури ще продължат взаимодействието с останалите държавни органи и неправителствени организации по въпросите, свързани с предотвратяване и противодействие трафика на хора, както и с осигуряване на закрила на жертвите на трафик на хора.

ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ ЗА БЕЖАНЦИТЕ

Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет (ДАБ при МС) е част от сформиранията през 2021 г. консултативна група за създаване на онлайн платформа за насочване и подпомагане на жертви на трафик, въз основа на Националния механизъм за насочване и подпомагане на жертви на трафик в Република България.

Двама представители на ДАБ при МС участват в състава на постоянната работната група към НКТБХ.

Между ДАБ при МС и фондация „Кампания А21“ е сключен рамков договор за сътрудничество, с цел подпомогне усилията на Агенцията за превенция трафика на хора, в контекста на засилената миграционна и бежанска вълна. Предвидените дейности включват информационни сесии по темата и работа с търсещите международна закрила, които са настанени в регистрационно-приемателните центрове (РПЦ) на ДАБ при МС, запознаване с възможностите на Национална телефонна линия за борба с трафика на хора, провеждане на социални кампании, публични събития, инициативи и др.

През 2023 г. Фондация „А21“ представи в териториалните поделения на ДАБ при МС късометражни филми, част от кампанията „Виждаш ли ме?“ с цел информиране на уязвимите групи относно методите за въвличане в трафик и експлоатация, както и представяне на номера на Националната телефонна линия за борба с трафика на хора 0800 20 100.

С партньорството на Фондацията филма бе преведен на арабски език, което е основен фактор за това посланията и информацията да бъдат достъпни и разбираеми за хората от трети страни. Разработени са и плакати отново на този език, които да бъдат разлепени във всички териториални поделения към Агенцията.

Преведените филми са качени и в YouTube канала на Агенцията: <https://www.youtube.com/watch?v=Wz3e4TuWm9Y>, както и са предоставени за излъчване на видеоекраните в помещенията за регистрация в регистрационно-приемателните центрове.

За търсещите убежище граждани на Украйна, които са с предоставена временна закрила в България, от страна на ДАБ при МС предложихме на администраторите на единния информационен портал за хората, засегнати от войната в Украйна: <https://ukraine.gov.bg> да популяризират филмите, както и възможностите на Националната телефонна линия за трафик на хора.

През 2023 г. по проект „Повишаване на административния капацитет на компетентните органи в областта на убежището и миграцията“ по Оперативна програма вътрешни работи финансиран от Норвежки финансов механизъм 2014-2021 г. ДАБ при МС проведе 15 обучения за служители на ДАБ при МС, социални работници от АСП, адвокати, вписани в Регистъра за правна помощ на Националното бюро за правна помощ (НБПП), представители на непридружените деца съгласно чл. 25, ал. 1 от ЗУБ. Сред

темите на обученията беше и: „Идентификация и насочване на жертви на трафик на хора – методи и практики, показатели и интервюиране на потенциални жертви“.

Служители на ДАБ при МС взеха участие в обучения и семинари, включващи и темата трафик на хора – идентификация и превенция: кръгла маса на тема: „Използване на електронни доказателства за по-ефективна борба с трафика на деца с цел сексуална експлоатация“, организирана от фондация „Право и интернет“ и семинар на тема: „Безусловен достъп до услуги за жертви на трафик на хора“, организиран от ОССЕ и НКБТХ.

През 2023 г., съгласно координационния механизъм ДАБ при МС подаде сигнал към НКБТХ за потенциален случай на трафик на малолетно дете на 9 месеца, регистрирано в РПЦ – Харманли. За случая е информирана и Държавната агенция за закрила на детето.

От страна на ръководството на ДАБ при МС се търсят възможности, които да надградят подхода за превенция на трафика на хора сред търсещите международна закрила, особено при уязвимите лица, които са настанени в центровете към ДАБ при МС, както и да допринесем за противодействието на това сериозно престъпление.

IV. ОТЧЕТ НА МЕСТНИТЕ АНТИ-ТРАФИК КООРДИНАТОРИ В СТРАНАТА – МЕСТНИ КОМИСИИ ЗА БОРБА С ТРАФИКА НА ХОРА (МКБТХ) ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАЦИОНАЛНАТА И МЕСТНИТЕ ПРОГРАМИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТРАФИКА НА ХОРА И ЗАКРИЛА НА ЖЕРТВИТЕ ЗА 2023 Г.²

МКБТХ – ГР. БЛАГОЕВГРАД

I. Институционални и организационни мерки.

Реализирана дейност 1: Участие в две онлайн експерти работни срещи на МКБТХ и АНКБТХ, за обсъждане и разглеждане на възможността за актуализиране на основни нормативни документи, относими към функционирането на МКБТХ.

Реализирана дейност 2: Проведено редовно заседание на Местната комисия за борба с трафика на хора (МКБТХ)

² Пълните отчети на Местните комисии за борба с трафика на хора са поместени на официалните им подстраници на интернет страницата на Националната комисия за борба с трафика на хора – www.antitrafficking.government.bg

Реализирана дейност 3: Участие (слушател) на Секретаря на МКБТХ в онлайн конференция „Укрепване на сътрудничеството за справяне с предизвикателствата, породени от изменението на климата“. **Организатор:** Организация за сигурност и сътрудничество.

II. Превенция

Реализирана дейност 1: Участие на секретаря на МКБТХ в реализиране на Национална програма „Предпазване на младите хора от престъпления“, създадена от Главна дирекция „Национална полиция“, Министерство на вътрешните работи. Секретарят на МКБТХ проведе лекции и беседи в училища на територията на гр. Благоевград и гр. Банско на тема „Превенция на трафика на хора“ (Темата беше предварително формулирана от организаторите). Учениците бяха запознати с престъплението трафик на хора, видове експлоатационни цели, методи на въвличане и превантивни подходи за предпазване. 20 училища в гр. Благоевград и в гр. Банско взеха участие в информационно-превантивните лекции с общ обхват на броя ученици около 837 лица.

Реализирана дейност 2: Провеждане на целенасочени информационно-обучителни сесии за 67 ученици от 4-ти до 8-ми клас в гр. Благоевград:

Реализирана дейност 3: Участие на секретаря на МКБТХ в дискуссионна среща с ученици от ПГ по МСС, гр. Гоце Делчев. Тема: „Новите измерения на трафика на хора и рисковете в интернет“. **Обхват:** 300 ученика, учители и родители. Училището беше обезпечено с 300 бр. превенционни продукти „Говори със своето дете, сега“.

Реализирана дейност 4: Участие на секретаря на МКБТХ в дискусия в неформална среда на тема „Предизвикателствата в противодействието на трафика на хора и дигиталното пространство“. **Организатор:** ЮЗУ „Неофит Рилски“, катедра „Социология“, Философски факултет. **Обхват:** 12 лица.

Реализирана дейност 5: Участие на секретаря на МКБТХ в целенасочена информационна среща със специфични групи - безработни и трайно незаети лица, организирана от Дирекция „Бюро по труда“ – Благоевград в Ателие за търсене на работа, посветено на EURES и трудовата мобилност в Европа. Обезпеченост с превенционни продукти – 700 бр. брошури. **Обхват:** 9 безработни лица до 29 г.

Реализирана дейност 6: Участие на Секретаря на МКБТХ в провеждането на втора работна среща относно предприетата инициатива за надграждане и осъществяване на

Национална програма „Предпазване на младите хора от престъпления“ за учебната 2023/2024 г.

Реализирана дейност 7: Участие на Секретаря на МКБТХ Благоевград в 3 интервюта за БНР-Благоевград

III. Обучение и квалификация на кадри

Реализирана дейност 1: Организиране и провеждане на обучителен семинар за журналисти, представители на медии и експерти „Връзки с обществеността“ в институции, имащи отношение към политиките за противодействие на трафика на хора за журналисти и представители на национални, местни и регионални медии, кореспонденти на национални медии в регион Благоевград, експерти „Връзки с обществеността“ към ОДМВР, Областна администрация, Общинска администрация, Районен и Окръжен съд – Благоевград, Районна и Окръжна прокуратура. **Организатори:** Секретарят на МКБТХ, гр. Благоевград, НКБТХ. **Партньори:** НКБТХ; Фондация „Кампания А21“. **Обхват:** 23 лица.

Реализирана дейност 2: Онлайн участие на секретаря на МКБТХ в специализирано обучение на тема „Финансово разследване на трафика на хора“. **Организатор:** ERA (Рамин Фаринпур) в сътрудничество с Българския Национален институт на правосъдието (НИП), Българската национална комисия за борба с трафика на хора, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ), La Strada International и Western Union.

Реализирана дейност 3: Участие на секретаря на МКБТХ в кръгла маса на тема „Трафик на хора с цел трудова експлоатация и общности в риск: достъп до права и социална подкрепа“. **Организатор:** НКБТХ, Фондация кампания А21.

Реализирана дейност 4: Участие на секретаря на МКБТХ в работна среща/дискусия относно бъдещо създаване на социални услуги на Агенция за социално подпомагане и областния координатор по въпросите за домашно насилие към МВР. **Организатор:** Фондация „Асоциация Анимус“, ЮЗУ.

IV. Международно сътрудничество

Реализирана дейност 1: Участие на секретаря на МКБТХ в провеждането на кръгла маса за обсъждане на напредъка в изпълнение на препоръките към България, включени в Трети кръг на оценка за прилагането на Конвенцията на Съвета на Европа за борба с

трафика на хора. **Организатор:** Изпълнителен директор на Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора и секретар на Национална комисия за борба с трафика на хора при МС.

Реализирана дейност 2: Участие в Регионална експертна среща: *"Адресиране на рисковете, заплахите и формите на трафик на хора, причинени от военния конфликт в Украйна"*, проведена в гр. Букурещ, Република Румъния . **Организатор:** Служба на ООН по наркотиците и престъпността.

Реализирана дейност 3: Провеждане на поредица от две работни срещи по инициатива и с представители на Посолството на Конфедерация Швейцария в България и представители на МС.

Реализирана дейност 4: Участие на секретаря на МКБТХ в семинар *"Workshop on Recommendations of the OSCE Special Representative and Co-ordinator for Combating Trafficking in Human Beings on the need to enhance anti-trafficking prevention amid mass migration flows"*. **Организатор:** Организация за сигурност и сътрудничество и НКБТХ.

МКБТХ – ГР. БУРГАС

I. Анализ на тенденциите в областта на трафика на хора на местно ниво

Анализът на статистическите данни са базира на информация от Районна прокуратура Бургас, РД "Гранична полиция" и Сектор "Криминална полиция" към ОД МВР Бургас и постъпилите в МКБТХ Бургас сигнали за пострадали от престъплението "трафик на хора" .

Статистическите данни за 2023 г. за гр. Бургас потвърждават устойчивите тенденции от последните няколко години относно най-често срещаните форми на трафик на хора в региона. Това са трафика с цел сексуална експлоатация и трафика на бременни жени с цел продажба на новородени. През 2023 г. се наблюдава увеличение на пострадали от трафик на хора с цел принудителен труд – 3 души по новообразувано дело. Специфика на региона е високия брой дела и пострадали бременни жена за продажба на новородените им деца основно в Гърция и Кипър.

Статистически данни от Районна прокуратура Бургас:

Текстове от НК	Наблюдавани ДП	Новообразувани ДП	Прокурорски актове, внесени в съда	Осъдени лица с влязъл в сила съдебен акт
чл. 159а	10	2	2	2
чл. 159б	8			
чл. 159в				
чл. 159г	1	1		

Пострадали лица от престъплението трафик на хора по наблюдаваните дела – 22 лица. От тях за ТХ с цел сексуална експлоатация – 8 жени, от които 1 непълнолетна, принудителен труд -3 лица, с цел отнемане на телесни органи /кръв/ – 5 лица, спрямо бременна жена с цел продажба на новородено – 6 лица.

Тенденцията по отношение размера на престъплението ТХ в гр. Бургас, измерено в броя пострадали лица е намаляване на броят им, като пострадалите лица по всички наблюдавани дела за 2023 г. са 22. В сравнение с 2022 г., когато броят им е бил 32 лица, се наблюдава намаляване с почти 1/3. Най-голям е броят на пострадалите от трафик на хора с цел сексуална експлоатация – 8 жени, от които 1 непълнолетна. В сравнение с миналата година е намален броят на пострадалите бременни жени – 6, като за 2022 г. броят им е бил 17. Продължава тенденцията за намаляване на броя новообразувани досъдебни производства. За сравнение, ако през 2018 г те са били 12, през следващите години, както през настоящата - са 3 броя. Броя на внесените нови прокурорски актове в съда през последните пет години е съответно 2 бр. за 2019 и 1 бр. 2020 г. и 1 бр. 2021 г, 3 броя за 2022, 2 бр. за 2023 г.. В сравнение с предидущите години /от 4 до 8 дела ежегодно/, броят е по-малък.

По-малък е броя на осъдените лица – 2 –ма, и двамата с условна присъда. За сравнение - през 2018 г. броя на осъдените е бил 7. Наблюдава се устойчива тенденция за намаляване броя на осъдените лица с влязла в сила ефективна присъда /отнемане на свободата/ – ако през 2012 те са 10, 2014 – 6, 2015 – 8, то от 2016 насам са от 1 до 3 лица, ежегодно. През настоящата година са 2 лица, и двамата с условна присъда.

Причините за намаляване на броя на досъдебните и съдебни производства, броя на пострадалите и извършителите на престъплението са обсъждани многократно на заседания на Местната комисия за борба с трафика на хора в гр. Бургас и общото

становище на професионалистите, работещи по противодействие на ТХ в областта е следното: Данните на официалната статистика, отчитащи формално идентифицираните случаи се разминава значително с реалния размер на престъплението. Това се дължи на факта, че пострадалите не съобщават за извършено спрямо тях престъпление поради емоционална и роднинска свързаност с извършителите, интензивни чувства на страх, вина и срам. Често пострадалите не се идентифицират като жертви, което е обусловено от висока толерантност към насилието и приемането му като норма. Често, в случаите, когато престъплението е вече идентифицирано, пострадалите не поддържат свидетелските си показания, поради оказан върху тях натик от страна на извършителите. Други причини са продължителния и труден процес на доказване на престъплението «трафик на хора», липсата на подготвеност и мотивираност, както и тежестта на подготвените кадри от правозащитните и правоохранителни институции. Не на последно място, в последните няколко години, фокусът на работата на полицейските служби се измества към противодействие на нелегалната миграция на граждани от трети страни.

II. Институционални и организационни мерки

1. Заседания на МКБТХ Бургас.

Проведени заседания – 3 бр.

2. Отразяване на дейностите на МКБТХ гр. Бургас в регионалните медии на следните събития:

- Огласяване на статистическа информация за делата за трафик на хора от Районна прокуратура Бургас за 2022 г.
- Специализирано обучение за педагогически специалисти и социални работници на тема: "Рискови фактори при подрастващите, създаващи предпоставка за въвличане в трафик на хора".
- 18 октомври – Европейски ден за борба с трафика на хора
- Периодично представяне на текущите дейности на МКБТХ чрез общинското радио. Медийни партньори – БТА, Радио Фокус, Радиоцентър Бургас, Дарик Радио, БНР Бургас, в. Компас и в. Черноморски фар, Канал 0, СКАТ ТВ.

Публикувани са общо 11 материали в централните и местни електронни и печатни медии.

III. Превенция

1. Информационна кампания за превенция на трафика на хора с цел трудова експлоатация, гр. Бургас, март-май 2023 година. Цел: Да повиши осведомеността и чувствителността на обществото и рисковите групи по отношение на механизмите за въвличане в престъплението и относно признаците за идентифициране на жертви на трафик с цел трудова експлоатация. Кампанията се проведе онлайн, чрез социалните мрежи, специализирани сайтове и електронни медии. **Дейности:**

1.1. Дискусионен форум за студенти от Университет „Проф. Д-р Асен Златаров”, гр. Бургас -20 февруари 2023 г., на тема „Противодействие на трафика на хора с цел принудителен труд”.

Участници - студенти от специалност „Социална психология” и техни преподаватели. Форумът се организира ежегодно в партньорство с Факултета за обществени науки към Университет „Проф. д-р Асен Златаров”, Бургас. Достигнати лица – 60 души

1.2. Информационни часове в средните училища в 6 средни училища в гр. Бургас.
Достигнати лица – 270 ученици

1.3. Разпространени печатни материали: 400 бр.

2. Информационна кампания за превенция на трафика на бременни жени с цел продажба на новородени .

Кампанията е продължение на миналогодишните дейности по превенция на трафика на бременни жени с цел продажба на новородени и се провежда в ромските квартали на община Бургас, Созопол, Несебър.

Проведоха се информационни срещи в 5 училища в посочените общини, на които присъстваха подрастващи и техните родители, предимно от ромски произход. Разпространява се специално създадена за кампанията анимация. **Видео:** <https://youtu.be/r5u36idpMHO>
Достигнати лица – 65 ученици и родители

3. Информационна кампания за превенция на трафика на хора сред украинските бежанци.

3.1. Информационни срещи с украински граждани в гр. Бургас, Приморско, Несебър и Поморие, настанени в държавни база по национална програма за подпомагане на украински бежанци. Участници – 160 украински граждани

3.2. Разпространение на информационни материали – Внимание, рискувате да станете жертва на трафика на хора, Кампания А21, на украински и руски език – 250 бр., Трафик на хора

– важна информация – на ВКБООН, на руски и украински език – 500 бр. Достигнати – 750 души.

Материалите се разпространяват чрез Кризисен щаб Бургас, доброволчески формирования, Червен кръст и др.

4. Участие в младежки фестивал TEEN BOOM FEST –Бургас, 19-20 август 2023 г.

МКБТХ Бургас участва с щанд за информационни материали. Секретаря, както и доброволци на комисията информираха участниците на фестивала относно рисковете и начините за предпазване. Достигнати лица – 500 посетители на щанда.

5. Информационна кампания по повод 18 октомври, Европейски ден за борба с трафика на хора.

5.1. Проведени са информационни часове в 8 училища в Бургас, Созопол, Айтос, Несебър, с използване на видеоматериали: видеоклип, анимация „Две малки момичета”, анимация „Секторшън”, аудиоспот „Задай си въпросите”. Достигнати лица – 200 ученици.

5.2. Раздадени печатни материали: Брошури –«Не си играй със съдбата им» - 150 бр Национална линия за борба с трафика на хора» – А21 – 50бр.;

5.3. Обучение на младежи - доброволци на МКБТХ гр. Бургас на тема „Младежи срещу трафика на хора” - 18.10.-20.10.2023 г., гр. Бургас

Обучението се реализира в партньорство със Сдружение „Равновесие”, Бургас и бе финансирано от програмата на Община Бургас за подкрепа на местни НПО. Участници – 14 младежи от средните училища

6. Обучение на младежи за превенция на трафика на хора- СОУ гр. Приморско, 01.12.2023 г. Брой обучаеми - 30 младежи, ученици от СОУ гр. Приморско

IV.Обучение и квалификация на кадри

1. **Специализирано обучение за педагогически специалисти** от гр. Бургас и областта на тема: "Рискови фактори при подрастващите, създаващи предпоставка за въвличане в трафик на хора", проведено на 21.04.2023 г.

Участници - 25 души – педагогически съветници и секретари на МКБППМН от гр. Бургас и региона.

Брой публикации, във връзка със събитието – 3.

2. **Участие на 3-ма представители на МКБТХ Бургас и РУ гр. Несебър в семинар, организиран от ОССЕ на 05.07.2023 г- в гр. София, на тема: «Безусловен достъп до услуги за жертви на трафик на хора» .**

3. **Обучителен семинар за обществени възпитатели, педагогически съветници, секретари на МКБШМН от региона – 30.11.2023 г. на тема: «Рискове в младежка възраст»**

Брой участници – 50 специалисти

4. **Участие на секретаря на МКБТХ Бургас и социален работник от Приют за жертви на трафик на хора, гр. Бургас във втори семинар, организиран от ОССЕ – 14-15.12.2023 г. на същата тема.**

Брой участници – 20 специалисти

V. Защита, възстановяване и реинтеграция на жертвите на трафик на хора

1. **Устойчиво функциониране на Приют за временно настаняване на жертви на трафик на хора, гр. Бургас и Приют за последваща реинтеграция на жертви на трафик на хора, гр. Бургас.**

Приютите в Бургас функционираха без прекъсване, въпреки сериозните финансови затруднения в продължение на почти половината от отчетната година. За да се поддържа устойчивото им функциониране беше осигурено проектно финансиране, като не се позволи прекъсване на доставките на храна, електричество и други стоки и услуги от първа необходимост. Персонала на приютите се запази, липсва текучество на кадри, което е от съществено значение поради спецификата на подготовката им.

През 2023 година в двата приюта в гр. Бургас са обгрижени общо 15 пострадали от ТХ, от които 8 деца.

МКБТХ – ГР. ВАРНА

I. АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ В ОБЛАСТТА НА ТРАФИКА НА ХОРА НА МЕСТНО НИВО

За периода в МКБТХ по ел. поща е постъпил един сигнал (анонимен) за предлагане на сексуални услуги под прикритието на масажно студио в гр. Варна. Сигналят е изпратен на Сектор БОП Варна по компетентност.

Не се наблюдават промени в тенденциите, свързани с трафика на хора на територията на Варна и областта.

По данни на Гранично полицейско управление – пристанище Варна - основните способи за въвличане в трафик си остава въвеждането в заблуда за охотен живот, както и налагане на нрави и обичаи сред ромските семейства, като се наблюдава тенденция за въвличане на жертвите с меки подходи (сприятеляване „*Lover boy*“) за сметка на отправяне на заплахи и оказване на психически тормоз над жертвата и нейните роднини, (главата на семейството да налага поведението на членовете на рода). Продължава да се наблюдава тенденцията от последните години, жертва или нейни близки да търсят помощ от органи на полицията, ако възникне конфликт за пари със сводника или контролиращо лице. Трудността, която се среща при работа и доказване на трафик е, че потърпевшите проституират доброволно, т.е. липсва принуда и не се идентифицират като жертви извършват развратни действия и са доволни от изработените финансови средства. При трансграничния трафик, деянието е довършено на територията на друга страна и съгласно разпоредбите на чл. 194, ал. 1, т. 3 НПК, разследването на престъплението се извършва от следовател и не винаги участват служители на МВР.

През 2023 г. не са установени случаи на трафик на бебета, бременни жени, малолетни и на хора с ментални увреждания.

Не са постъпили данни за български граждани, трудово експлоатирани в чужбина. Имайки предвид местоположението на град Варна и констатираните единични случаи на незаконно влизане на мигранти през територията на града, не може да се направи обоснован извод за жертви на деянието сред лицата търсещи закрила пред органите на ДАБ.

За противодействие на трафика на хора е необходимо да продължава работата с подрастващите младежи, посредством училищни програми, кампании и обучения. Особено внимание следва да се обърне в малките населени места с ромско население в обособените махали на територията на гр. Варна, както и селата Каменар, Венелин, Гроздьово, Садово, Старо Оряхово, Аврен и др., където за освен за последваща сексуална експлоатация лесно може да се наберат лица, експлоатирани трудово в различни сфери на дейност.

Въпреки липсата на данни за трафик на хора с последваща трудова експлоатация(изкл. просия), съществува вероятност да постъпи информация за такъв род престъпи информация за такъв род престъпления, вкл. на територията на РБ. През

последните години се наблюдава значително увеличение на работещите чужди граждани (предимно млади хора от Молдова и Украйна) в сферата на туризма и строителството. Към момента няма данни за експлоатация на същите под каквато и да е форма.

Отново се среща трудността при доказване на деянието. Често се квалифицира като икономическа измама, а много хора не осъзнават, че вместо измамени са експлоатирани.

По данни на Сектор 01, отдел 13 при ГДБОП – МВР - по отношение на организираната улична и клубна проституция на територията на Варненска област, се утвърждава наблюдаваната от последните години тенденция, да се предлагат сексуални услуги чрез обяви в различни интернет сайтове и платформи. В голяма част от тези случаи жените публикуват обявите си самостоятелно, като заплащат такса за обявата на съответната платформа. Сексуалните услуги се извършват или в жилището на компаньонката, или на адрес посочен от клиента. Няма данни парите, спечелени от проституция да се отчитат към организационно ядро на ОПГ.

При трафика на жени с цел сексуална експлоатация в чужбина, също има ясна тенденция за пренасочване на дейността към интернет сайтове и платформи в различни европейски страни. По този начин се избягва заплащането на такса за нощувка в т.нар.ПУФ – (заведения, в които се предлагат сексуални услуги), а също и конфликти, които често възникват между проституиращи и сутеньори на улици и пътни артерии. Обичайно организацията по предлагане на сексуални услуги в интернет сайтове в Европа е следната: сутеньор от България набира жени, които желаят да проституират, осигурява им квартира в съответната страна. За обявите в сайтовете и изработването на т.нар. „портфолио“ отговорност имат телефонните оператори (телефонистки), които често са бивши проститутки. Същите водят и отчетността на приходите. В много от случаите самите телефонни оператори извършват своята дейност от територията на България.

През последната година значително са намалели случаите, в които се извършва трафик на жени с цел сексуална експлоатация в изпълнение и по поръчение на организирана престъпна дейност. Най – често получаваните сигнали се отнасят за интимни отношения между сводник и проституираща, която бива изведена в чужбина, с цел печалба на средства за обезпечаване на съвместния живот на двойката.

По отношение на трафика на хора с цел трудова експлоатация, се запазва тенденцията жертвите да са предимно от селските райони, с основно или средно образование, които съзнателно поемат риска да бъдат измамени и в следствие отказват да участват в наказателното производство. Проявяват висока търпимост към злоупотреба с правата им. Подходът към жертвите е директен, чрез разговор или обява. Обещават им

високи и бързи доходи, като често още преди напускане на страната, се забелязват пропуски и съмнения в легитимността на договорите. Най – честите сфери на трудова експлоатация са в областта на земеделието, строителството, домакинските услуги, хотелиерството, развлекателната индустрия.

Относно трафика на хора с цел отнемане на телесни органи, в региона е установена динамика по отношение на продаването на кръв. Тази дейност функционира от дълъг период на време, а действията на участниците до голяма степен вече са явни поради редица фактори, обусловени най-вече от народопсихологията. Действията по продажба на кръв до такава степен е вкоренено, че е прието от голяма част от обществото и медицинските служители като норма на поведение. Изградените доверителни отношения между медицински персонал, организатори на трафик на телесни течности и „дарители“ на кръв значително затрудняват доказването на престъпна дейност. Фактът, че такива престъпни групи функционират на практика пред всеки център по трансфузионна хематология в Република България показва, че това не е регионален проблем само за област Варна.

По данни на Районна прокуратура – Варна за периода 01.01.2023 г. – 08.12.2023 г. и в сравнение със статистическите данни от 2022 г. се отчита намаление на жертвите на трафик, които съответно за 2022 г. са 28 лица, а през 2023 г. са 19 лица. Всички са лица от женски пол, като се отчита, че за 2023 г. от общия брой жертви на трафик са били 2 непълнолетни лица, като по този показател няма промяна в сравнение с 2022 г.

В сравнение с 2022 г. – за 2023 г. прекратените дела са 1 бр., докато за 2022 г. са били 3 бр. За 2023 г. се отчитат спрени 3 бр. наказателни производства, докато през 2022 г. те са 2 бр. През 2023 г. няма внесен в РС гр. Варна обвинителен акт по приключило наказателно производство, докато през 2022 г. е внесено в РС с обвинителен акт едно наказателно производство. Новообразувани през 2023 г. са 3 бр. производства. През 2022 г. се отчита 1 бр. производство. За 2023 г. решените производства са 4 бр. – 3 бр. спрени, 1 бр. е прекратено, докато през 2022 г. решените производства са 7 бр. – 2 бр. са спрени, 3 бр. са прекратени и 1 бр. е изпратено по компетентност в друг съдебен район. Неприключили производства са 6 бр.

Анализът на данните показва, че при разследването на този род престъпления понякога се налага спиране на производството, доколкото се констатира, че или жертвите на трафик са в чужбина или самите извършители.

Констатира се, че през 2023 г. образуваните производства са по сигнал на жертвата. Производствата, които се водят в Районна прокуратура – Варна са за лица жертви на трафик, свързани с използването им за сексуални услуги, като само едно от тях е за трафик на бременни жени с цел продажба на детето.

Със Заповед РД – 04-1381/28.10.2022г. на Административния ръководител на РП Варна е създадена специализирана група от прокурори, които да наблюдават производствата свързани с трафика на хора, в която са включени 4 прокурора. През 2023 г. новообразуваните наказателни производства са изцяло разпределени на случайния принцип на прокурори от тази група.

През 2023 г. бе проведено обучение, организирано от МКБТХ Варна с участие на прокурорите от РП, включени в специализираната група по дела с лица жертви на трафик на хора. Освен това в първото полугодие на 2023 г. в РП бе проведена координационна среща с представители на РУ при ОД МВР Варна с цел засилване на взаимодействието между правоохранителните органи при противодействие на трафика на хора.

В заключение следва да се посочи, че с оглед превенция на този род престъпления следва да продължи взаимодействието между правоохранителните органи и институции, занимаващи се явлението трафик на хора с оглед постигане на целите – идентификация на жертвите, тяхната закрила и реинтеграция в обществото.

II. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ И ОРГАНИЗАЦИОННИ МЕРКИ

За периода са проведени 2 заседания на МКБХ Варна.

III. ПРЕВЕНЦИЯ

ОБУЧЕНИЯ ПО ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ТРАФИКА НА ХОРА СРЕД УЧЕНИЦИ 8 – 12 КЛАС.

Информационни сесии, проведени от доброволци:

Проведени са 51 сесии от 67 доброволци – обучители на връстници пред 1269 ученици от СУ за ХНИ „Константин Преславски“, III ПМГ „Акад. Методий Попов“, IV ЕГ „Фредерик Жолио – Кюри“, ГПЧЕ „Йоан Екзарх“ и ВТГ „Г. С. Раковски“.

Надграждащо обучение „Превенция на трафика на хора“ – над 25 доброволци

Проведена 1 информационна сесия в СУ за ХНИ с участието на **26 ученици**.

На 24 и 25 април, В рамките на Открити дни, кампания на ОКБППМН се проведеха информационни сесии с ученици от 10 клас на СУ „Гео Милев“. Темата на срещата беше „Трафик на хора. Съвременно робство“. Целта беше младите хора да се запознаят с рисковете от въвличане в трафик на хора. Кои са уязвимите групи и какви са причините за попадане както и начините за предпазване. В обучението се включиха 55 ученици.

На 27 и 28.11.2023 г. се проведе академия за доброволци от УПК към дирекция „Превенции“, Община Варна на тема: „Ролята на връстниците в разпознаването и превенцията на рисковете от трафик на хора през Интернет“. В обучението ще участват 32 доброволци от 11 варненски училища, с разкрити училищни превантивни клубове (УПК).

КАМПАНИИ:

Местната комисия за борба с трафика на хора и Дирекция „Превенции“ – Община Варна, съвместно с Националната комисия за борба с трафика на хора, стартира ежегодната кампания за превенция на трафика на хора с цел трудова експлоатация „Закъде пътуваш“. Тя се проведе в периода 10 април – 31 май 2023 г. Традиционно като наши партньори в кампанията се включиха дирекция „Бюро по труда“ – Варна, Гранична полиция – Летище Варна, 10 варненски училища с разкрити училищни превантивни клубове (УПК) и всички общини в област Варна. В социалната мрежа „Фейсбук“ се публикува обучително видео с участието на доброволци от училищните превантивни клубове. В него те представиха опасностите от попадане в трафик и начините за предотвратяването им и отправиха послания към всички млади хора да бъдат информирани и предпазливи, когато търсят работа в страната или чужбина.

Училищна кампания се проведе във ВТГ „Г.С.Раковски“, III ПМГ „Академик Методий Попов“ и IV ЕГ „Фредерик Жолио – Кюри“.

Училище	ВТГ	IV ЕГ	III ПМГ	ГПЧЕ
Брой участници	25	30	8	15
Брой обхванати ученици, чрез сесии, кампании и онлайн	430	400	350	900

Бяха раздадени информационни материали – брошури, гривни и плакати. В училищата са разпространени общо 550 превантивни материала.

Информационна кампания по повод 30 юли – международен ден за борба с трафика на хора „Синьо сърце“.

Кампанията се проведе в рамките на кампанията „Лято без риск“ на 21 юли на площад „Антон Новак“. В кампанията се включиха над 100 деца и млади доброволци от варненските гимназии с разкрити УПК.

Кампания за превенция на трафика на хора по повод 18 октомври – Европейски ден за борба с трафика на хора

Училище	III ПМГ	IV ЕГ	ГПЧЕ	СУХНИ	ПГГСД	ВТГ
Брой доброволци Общо: 58	13	30	11	4	6	4
Брой обхванати в училищни кампании Общо: 2370	660	450	900	100	Няма информация	260

На 14 октомври се проведе най-мощната информационна кампания против трафика на хора – **Walk For Freedom – “Поход за свобода“**. Организатор бе фондация „А21 България“, съвместно с Местната комисия за борба с трафика на хора, дирекция „Превенции“, Община Варна. В похода участваха около **120** ученици от училищата, в които има разкрити УПК, студенти, преподаватели и професионалисти с активна гражданска позиция.

МКБТХ Варна, дирекция „Превенции“, Община Варна се включиха в инициативата на Фондация „Кампания А 21“ и подкрепиха кампанията „**Виждаш ли ме!?**“, свързана с

денонощната телефонна линия за жертви на трафик на хора 0800 20 100. Плакати с информация за кампанията бяха предоставени на Гранична полиция Летище Варна и Пристанище Варна и поставени да информират пътници и граждани на Варна. Плакати с логото на кампанията бяха предоставени на варненските училища.

За реализиране на **Национална програма на МВР „Предпазване на младите хора от престъпления“**, Община Варна, дирекция „Превенции“, Общински съвет по наркотичните вещества и Местната комисия за борба с трафика на хора се включиха като партньори. По линия на превенция на трафика на хора с цел сексуална и трудова експлоатация бяха проведени 5 обучителни сесии в 7 паралелки с **110 ученици** 12 клас от ПГССД и ПГСАГ.

IV. ОБУЧЕНИЯ И КВАЛИФИКАЦИЯ НА КАДРИ

- ▽ Секретарят на МКБТХ Варна взе участие в семинар, организиран от Академията по европейско право (ERA) по покана на Института по правосъдие на тема: „Финансово разследване на трафика на хора“.
- ▽ Местната комисия за борба с трафика на хора /МКБТХ/, дирекция „Превенции“, Община Варна в партньорство с Националната комисия за борба с трафика на хора /НКБТХ/ проведе на 31 май 2023 г., от 09.30 ч. до 15.30 ч., в зала 17, Младежки дом, Община Варна, информационна сесия на професионалисти, 20 служители на ОД МВР Варна, Гранично полицейско управление Пристанище Варна и Гранично полицейско управление Летище Варна.
- ▽ На 29 юни секретарят на МКБТХ Варна взе участие в обучение на тема „Подкрепа на бежанци и мигранти“. Срещата беше организирана по покана на Фондация „Права за децата“ и се проведе в Социална чайна, град Варна. В срещата участваха различни представители на НПО и украинци, живеещи във Варна. Разгледани бяха различни аспекти от основните човешки права, съгласно Конституцията на РБ и международните актове.
- ▽ На 05.10.2023 г., Местната комисия за борба с трафика на хора – Варна проведе дискуссионен форум за професионалисти, част от инициативите по повод „18 Октомври - Европейски ден за борба с трафика на хора“ в х-л Черно море, град Варна на тема: „Нови тенденции при трафика на хора. Противодействие на престъплението и отговори на предизвикателствата“. Инициативата беше осъществена от МКБТХ Варна, дирекция „Превенции“, Община Варна,

съвместно с Националната комисия за борба с трафика на хора и с подкрепата на фондация „Ханс Зайдел“. Участие взеха 26 представители на Окръжна прокуратура Варна, Районна прокуратура Варна, Следствен отдел при Окръжна прокуратура Варна, ОД – МВР Варна, Гранична полиция, Сектор БОП – Варна, членове на МКБТХ Варна.

- ▽ На 29.11.2023 г. МКБТХ Варна проведе специализирано обучение за професионалисти (25 секретари на МКБППМН, обществени възпитатели, социални работници и инспектори ДПС) на тема: „Деца и младежи в Мрежата – Как разпознаване и предотвратяваме трафик на хора в дигиталното пространство“.

V. ЗАЩИТА, ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И РЕИНТЕГРАЦИЯ НА ЖЕРТВИ НА ТРАФИК НА ХОРА

Справка за работата по случаи на трафик на хора в услуги, управлявани от Фондация „SOS-семейства в риск“ за 2023 г.

1. Общ брой на случаи за периода :13

*Две от общата бройка са деца на ЖТХ, настанени с майките си заедно в приюта

Пол и възрастова група:	жени 19 : 35 г.
Разпределение на база Пълнолетни : Малолетни/непълнолетни:	9 4 (2 от общата бройка деца, са деца на ЖТХ настанени в ПВНЖТХ)
Външен трафик:	5
Страни на крайна дестинация:	<i>Германия, Швейцария, Гърция, Италия, Испания</i>
Вътрешен трафик:	4
Форми на експлоатация:	
Сексуална експлоатация	8
Просия	1
Брой на ЖТХ, свидетели в НП:	6

2. Разпределение, на база ползваните услуги за консултиране и настаняване, управлявани от Фондация „SOS-семейства в риск”

Приют за временно настаняване на ЖТХ	Център за закрила и помощ на ЖТХ	Кризисен център за лица	Кризисен център за деца
5 *Две от тях са деца на ЖТХ	5	1	2

МКБТХ – ГР. МОНТАНА

I. Анализ на тенденциите в областта на трафика на хора на местно ниво.

Анализът на статистическите данни показва тенденция за увеличаване на броя на новообразуваните и наблюдаваните досъдебни производства в Районна прокуратура Монтана в сравнение с преходен период, когато са били наблюдавани 5 / пет/.

По данни на РП- за периода 01.01.2023 г.- 31.12.2023 г., са наблюдавани 8 / осем / досъдебни производства за престъпления, свързани с незаконен трафик на хора. За посочения период няма образувани съдебни производства в Районен съд- Монтана, Районен съд- Лом и Районен съд- Берковица, съответно няма и осъдени лица за престъпления, свързани с незаконен трафик на хора. Жертвите на трафик на хора са 3 лица- едно лице от мъжки пол с цел принудителен труд и две лица от женски пол- с цел сексуална експлоатация.

Наблюдаваните досъдебни производства са съответно:

- две досъдебни производства по чл.159 а , ал.1 от НК- от които едно е спряно до установяване на извършител, а другото е прекратено поради липса на престъпление;
- едно досъдебно производство по чл.159 а, ал.2 от НК- неприключено, все още се води разследване от Следствен отдел при ОП- Монтана;
- три досъдебни производства по чл.159 б, ал.1 от НК, като всички са прекратени поради липса на престъпление;
- две досъдебни производства по чл.159 б, ал.2 във вр. с чл.159 а, ал.2 от НК- от които едно е прекратено поради липса на престъпление, а едно все още не е приключено.

По данни на Кризисен център към КСУ- гр. Монтана- за изминалия период е било настанено едно лице жертва на трафик на хора.

Участия на секретаря на МКБТХ в работни срещи, семинари и конференции:

1. Участие в работна среща, организирана от Фондация Асоциация Анимус на тема: „ Социалните услуги в област Монтана“ - 24 март 2023г.
2. Участие в онлайн работна среща, относно нова номенклатура и нормативни документи, организирана от НКБТХ- 11 април 2023г.,
3. Работна среща с представител от Държавен архив Монтана- 21 април 2023г.,
4. Участие в кръгла маса на тема: „ Трафик на хора с цел трудова експлоатация и общности в риск: достъп до права и социална подкрепа“. Кръглата маса се провежда в рамките на тазгодишната кампания за превенция на трафика на хора с цел трудова експлоатация „ Виждаш ли ме?“ - 22 май 2023г.
5. Работна среща с представител на ОД МВР- Монтана, относно Национална превантивна програма „ Предпазване на младите хора от престъпления“ - 11 септември 2023г.
6. Работна среща с психолога на Д“ Бюро по труда“, по повод бъдещи съвместни дейности- 28 септември 2023г.
7. Участие в онлайн работна среща, относно административни и организационни въпроси, организирана от НКБТХ- 12 декември 2023г.

II. Институционални и организационни мерки

- 2.1. Проведено заседание на МКБТХ- гр. Монтана.

III. Превенция

3.1. По повод Кампанията за безопасен интернет, Явор Колев – експерт по киберсигурност, част от екипа на кампанията "Пази детето в интернет", съвместно с Местната комисия за борба с трафика на хора - Монтана (МКБТХ) проведе открит урок пред аудитория от около 300 ученици от пети до седми клас от град Монтана.

3.2. Проведени 9 образователни лекции на тема: „ Трафик на хора- същност, рискове и начини за превенция за ученици от 8-ми клас. *Брой обхванати лица: около 200 младежи. Брой разпространени информационни материали: 250 бр.*

3.3. Местната комисия за борба с трафика на хора, съвместно с Националната комисия за борба с трафика на хора и с подкрепата на Община Монтана, стартира ежегодната кампания за превенция на трафика на хора с цел трудова експлоатация.

Партньор на кампанията е Дирекция „Бюро по труда“ - гр. Монтана. Брой разпространени информационни материали: 100 бр.

3.4. За реализиране на Национална програма на МВР „Предпазване на младите хора от престъпления“, Община Монтана и Местната комисия за борба с трафика на хора гр. Монтана се включиха като партньори. По линия на превенция на трафика на хора с цел трудова и сексуална експлоатация бяха проведени 10 обучителни сесии в 10 паралелки на 6 училища с 187 ученици от 12-те класове. Брой разпространени информационни материали: 200 бр.

IV. Обучение и квалификация на кадри

4.1 На 23-24 март 2023г., взех участие в онлайн обучение на тема: „Финансово разследване на трафика на хора“, организирано от Академия по европейско право / ERA/.

4.2 На 27 април 2023г., секретарят на Местната комисия проведе обучение предназначено за читалищни секретари и библиотекари от област Монтана на тема: „Трафик на хора“. Брой обучени: 16 и Брой разпространени материали: 50 бр.

V. Защита, възстановяване и реинтеграция на жертвите на трафик на хора

През изминалата година 2023 г., няма постъпили сигнали за потенциални жертви на престъплението трафик на хора.

МКБТХ – ГР. ПАЗАРДЖИК

I. Анализ на тенденциите в областта на трафика на хора на местно ниво

Анализът на статистическите данни ще бъде представен на по-късен етап. В момента тече актуализация на състава на МКБТХ – Пазарджик.

II. Институционални и организационни мерки

МКБТХ – Пазарджик не е провеждала заседание в рамките на отчетния период.

III. Превенция

1. В рамките на стажа, който учениците от XI „в“ клас от паралелка „Съдебна администрация“ при ПГИМ гр. Пазарджик, провеждат в периода 3 – 14 юли 2023 г. в Окръжен и Районен съд – Пазарджик, бе включено и посещение в Община Пазарджик с цел запознаването им с дейността на Местната комисия за борба с трафика на хора – Пазарджик. Участници: 20 участници
2. Събитие: Поход за свобода 2023 г. -Участници: 11 младежи - доброволци към Сдружение „Фокус - Европейски център за развитие” гр. Пазарджик и към МКБТХ - Пазарджик. София, по повод 18-и октомври - Европейския ден за борба с трафика на хора. Инициативата е глобална, като има за цел да насочи вниманието на местната общност към огромните мащаби на престъплението „трафик на хора" и търговията с човешки живот.
3. Събитие: Информационна среща по повод 18 – ти октомври – Европейски ден за борба с трафика на хора - участници: 15 деца от Средношколско общежитие, адрес: гр. Пазарджик ул. „Градинарска” №37
4. Информационна сесия в рамките на младежки международен обмен по Проект "Хвани ме, ако можеш" Участници: 40 младежи на възраст от 18-30 г.
5. Секретарят на МКБТХ – Пазарджик взе участие в заключителна конференция по проект ”Нова посока”, изпълняван от Фонд ИГА гр. Пазарджик.
6. Секретарят на МКБТХ – Пазарджик взе участие в онлайн среща на АНКБТХ с местните секретари с цел обсъждане на текущи въпроси.
7. Секретарят на МКБТХ – Пазарджик взе участие в среща по Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция, състояла се в Дирекция ”Социално подпомагане”.

IV. Обучение и квалификация на кадри

Не са провеждани обучения в рамките на отчетния период.

V. Защита, възстановяване и реинтеграция на жертвите на трафик на хора

За отчетния период не са постъпвали сигнали за потенциални жертви на трафик на хора.

МКБТХ – ГР. РУСЕ

I. Анализ на тенденциите в областта на трафика на хора на местно ниво

Проведени 3 заседания на Местната комисия за борба с трафика на хора

Организиран и проведен бяха **54 /петдесет и четири/ работни срещи** на МКБТХ – Русе с представители на институции и организации, работещи по проблема трафик на хора с цел подобряване на работата по линия на трафик на хора и получаване на информация за случаи и оказване на съдействие; практическа реализация на местна и регионална политика в областта на борбата с трафика на хора; оперативен обмен на информация и вземане на решения по казуси; развитие на институционално сътрудничество на експертно ниво.

РАЗДЕЛ II „ПРЕВЕНЦИЯ”

Дейност 1: Участие в експертна работна среща на Местните комисии за борба с трафика на хора а администрацията на НКБТХ.

Дейност 2: Информационна кампания за превенция на трафика на хора с цел трудова експлоатация – „Виждаш ли ме?“ По време на кампанията, бяха организирани и проведени информационни срещи с безработни лица и трудови борси, организирани на територията на Областите Русе, Разград, Силистра и Търговище, съвместно с ДРСЗ (Дирекция Регионална служба по заетостта) – Русе; Дирекция "Бюро по труда" – Русе; Частна трудова борса „Алфа консулт” – Русе; РЗИ – Русе; Русенски университет „Ангел Кънчев“; Фондация „Център Надя“ – клон Русе; Фондация „Право на детство“. Целевите групи на кампанията бяха:

1. Български граждани, които търсят възможности за работа зад граница, живеещи/намиращи се в България
2. Трайно безработни лица – чрез АЗ, Бюра по труда
3. Български граждани, търсещи работа или работещи в различни сектори в държави от Западна Европа, с фокус върху условията на живот и труд в Германия, Швеция и Великобритания – предоставяне на материали на центрoвете за услуги и други заинтересовани страни, чрез Службите по трудови и социални въпроси и др. партньори;
4. Граждани на трети страни, предимно от бившите социалистически републики, търсещи сезонна работа в България – предоставяне на материали, чрез консулските служби.
5. Граждани на трети страни, търсещи закрила – чрез ДАБ; бази, в които са настанени украински граждани, бягащи от войната.

В хода на кампанията бяха проведени 4 информационни срещи със студенти и ученици, относно безопасната трудова миграция. На ключови места в града доброволци раздаваха информационни материали. **Постигнати резултати:** Разпространени бяха около 3000 броя информационни материали, предоставени от НКБТХ, Фондация „Анимус“, Фондация „Център Надя“ и Фондация А21. Кампанията обхвана около 3000 човека.

Дейност 3: Информационна кампания за трафика на хора чрез Интернет под надслов „Използвай Интернет безопасно - не ставай жертва на трафик!“ - бяха проведени 5 /пет/ информационно – дискуссионни срещи с ученици от основен и среден курс на образование и 2 /две/ информационно – дискуссионни срещи със студенти от РУ „Ангел Кънчев“, 400 брошури са раздадени.

Дейност 4: Отбелязване на 7 февруари - Международен ден за безопасен интернет-МКБТХ – Русе и РЗИ - Русе се включиха в отбелязването на 7 февруари - Международен ден за безопасен интернет под мотото „Заедно за по-добър интернет“, със съдействието на РУО – Русе в учебните заведения на Област Русе и в Русенски университет „А. Кънчев“

Дейност 5: Директна превантивна работа с ученици- 12 срещи с ученици от основен и среден курс, на които присъстваха около 230 младежи от учебни заведения на територията на Област Русе.

Дейност 6: Информационни дейности, насочени към популяризиране и информиране на уязвими общности и рискови групи относно проблема „трафик на хора“

МКБТХ – Русе съвместно с институции и организации, работещи по проблема трафик на хора организира и проведе 2 /две/ дискуссионни срещи с уязвими групи в ромска общност, в които участие взеха 18 младежи от ромската общност.

Дейност 7: Провеждане на часове по превенция на трафик на хора от доброволци - бяха проведени 3 срещи, на които присъстваха 40 студенти от Русенски университет „Ангел Кънчев“. Участниците получиха информационни материали, осигурени от НКБТХ.

РАЗДЕЛ III „ОБУЧЕНИЕ И КВАЛИФИКАЦИЯ НА КАДРИ“

Дейност 1: Участие в сертифициран семинар на тема „Финансово разследване на трафика на хора” В обучението взеха участие **над 60 представители** на институции и организации.

Дейност 2: Участие в специализирано обучение „Предпоставки за въвличане на подрастващи в престъплението трафик на хора. Идентифициране и подкрепа в училищна среда“ МКБТХ – Русе взе участие в специализирано обучение „Предпоставки за въвличане на подрастващи в престъплението трафик на хора. Идентифициране и подкрепа в училищна среда“, организирано от Фондация „Център Надя“. В обучението участваха 18 професионалисти.

Дейност 3: МКБТХ – Русе и Фондация „ Право на детство“ организираха и проведеха 2 обучения на тема „ Подкрепа на бежанци и мигранти“ . В двете обучения се включиха общо 45 участници.

РАЗДЕЛ V „ПРОУЧВАНЕ, АНАЛИЗ И СТАТИСТИЧЕСКА ОТЧЕТНОСТ НА ДАННИТЕ ВЪВ ВРЪЗКА С ТРАФИКА НА ХОРА”

Справка от Регионална дирекция „Гранична полиция” – Русе за случаите на трафик на хора през периода 01.01.2023 – 31.12.2023 г.:

Общ брой случаи	Общ брой потърпевши лица	Държави на дестинация	Форми на трафик
<u>7</u>	<u>23</u>		
		Германия	1 случай трудова експлоатация
		Франция	1 случай сексуална експлоатация
		България	1 случай - трудова експлоатация 4 случая с фиктивни бракове с граждани на Турция и Македония – 18 потърпевши

Справка от Сектор БОП – Русе за случай на трафик на хора през периода 01.01.2023 – 31.12.2023г. На територията на гр. Русе е установена ОПГ – 2 мъже и 1 жена, които са участвали в престъпна дейност - ТХ с цел продажба на тъкани (кръв). Установени са 28 жертви на ТХ с цел продажба на тъкани (кръв).

Справка от Районна прокуратура – Русе - за периода 01.01.2023 – 31.12.2023 г.

Текстове от НК*	Наблюдавани ДП	Новообразувани ДП	Приключени ДП	Прокурорски актове, внесени в съда	Осъдени лица с влязъл в сила съдебен акт
чл. 159а					
чл. 159б			2		
чл. 159в					
чл. 159г					
чл. 279		140	144	119	
чл. 280		6	17	6	

*Справката от Районна прокуратура – Русе е обобщена от администрацията на НКБТХ.

РАЗДЕЛ VI „МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО”

Дейност 1: Взаимодействие с Фондация RENATE - Religions in Europe Networking Ageinst Trafficking and Exploitation – Нидерландия.

Дейност 2: Сдружение „Българо – Румънски трансграничен институт по медиация“ (БРТИМ). Взаимодействие със Сдружение „Българо – румънски трансграничен институт по медиация“ (БРТИМ) във връзка с осъществяване на съвместни дейности за изпълнение на Националната политика за борба с трафика на хора на местно ниво и предоставяне на възможност за ползване на услугите.

МКБТХ – ГР. СЛИВЕН

I. АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ В ОБЛАСТТА НА ТРАФИКА НА ХОРА НА МЕСТНО НИВО.

Статистика относно делата за трафик на хора, наблюдавани от Районна прокуратура – Сливен:

За периода 01.01.2023 г. – 31.12.2023 г. в РП – Сливен са били на производство 10 дела, касаещи престъплението „Трафик на хора”.

Едно дело е образувано през 2022 г., две от делата са образувани през 2021 г., а останалите седем дела са образувани през предходни години. Едно от делата се

наблюдава от териториалното отделение на РП – Сливен в гр. Нова Загора, а останалите от РП – Сливен.

Жертвите на трафик по посочените по-горе дела са били 48. От тях пострадали от трафик с цел трудова експлоатация са 31 мъже и 8 жени. Останалите пострадали са жени от трафик с цел сексуална експлоатация. Уличените в извършване на престъпление лица са 10.

Текстовете, по които са водени горепосочените наказателни производства са, както следва:

- по чл. 159г, вр. чл. 159б, ал.1, вр. чл. 159а, ал. 1 от НК - международен трафик с цел сексуална експлоатация, в условията на опасен рецидив - 1 бр.
- по чл. 159б, ал. 1 и ал.2, вр. чл. 159а от НК - международен трафик с цел сексуална експлоатация - 6 бр.
- по чл. 159б, ал.1 от НК - международен трафик с цел принудителен труд - 1 бр.
- по чл. 159а, ал.1 от НК - вътрешен трафик на хора с цел сексуална експлоатация - 1 бр.
- по чл. 159а, ал. 2 т. 4, вр. ал. 1 от НК - международен трафик на хора с цел принудителен труд - 1 бр.

От 10-те наблюдавани производства с предмет „Трафик на хора“:

3 са на фаза „Досъдебно производство“, 5 са решени (3 с прекратяване, 1 с обвинителен акт и 1 с изпращане по компетентност), 2 са на фаза „Съдебно производство“.

От 3-те във фаза „Досъдебно производство“ и 3-те са спрени за издирване на извършителя.

По 1 от производства във фаза „Съдебно производство“, образувано по обвинителен акт от предходна година, е постановена присъда, която е влязла в законна сила:

- През 2021 г. е осъдено 1 лице за деяние по чл. 159г, вр. чл. 159б, ал.1, вр. чл. 159а, ал. 1 от НК – международен трафик в условията на опасен рецидив. Било е наложено наказание 3 години „лишаване от свобода“ при първоначален „строг“ режим. По жалба на осъденото лице присъдата е отменена от СЛОС и делото е върнато за ново разглеждане в СЛРС. С присъда от 28.03.2023 г. СЛРС е наложил на подсъдимия наказание от 1 година и 6 месеца „лишаване от свобода“. Присъдата е влязла в законна сила на 25.09.2023 г.

Наблюдавани тенденции в престъпността, свързани с трафика на хора за отчетния период:

Основна проявна форма на трафика на хора в област Сливен е трафикът на хора с цел сексуална експлоатация, като основно е застъпен трансграничният трафик на хора за страни от Европейския съюз.

По неофициални данни от полицейските служби на Кралство Белгия, към момента не е установена голяма бройка проституиращи жени от област Сливен в градове в Кралство Белгия.

На територията на гр. Сливен и околността са засичани и малък брой жени, проституиращи в районите на шосета, както и в града. По правило повечето от тези момичета са упражнявали професията и в чужбина. Основно те са от ромски произход, като работят на принципа един сводник – една проститутка.

Наблюдава се силен спад на лица от женски пол, които желаят да сътрудничат на полицейските органи и да свидетелстват срещу сводниците си. Това вероятно се дължи на факта, че почти всички уговорки, направени между двамата по-рано, се спазват от страна на сводника.

Сравнително по-голям е броят на жените, които заминават да проституират сами, или настоящи проститутки, които продължават да упражняват тази работа, след като са прекратили отношения с бившите си сводници. Относно тези, които са решили да работят сами и заминават с тази цел в чужбина, характерното е, че в повечето случаи са подпомогнати от техни приятелки или познати, които също работят като проститутки.

Запазва се големият брой на лица от ромски произход, които проституират в различни градове в ФР Германия.

За визирания период е постъпвала частична информация от полицейски служби на конфедерация Швейцария за наличието на ограничен брой проституиращи жени от региона на обл. Сливен на територията на тази държава.

През периода от началото на 2023 г. до месец септември няма съвместни полицейски разследвания със служби от други държави свързани с трафик на хора.

Забелязва се увеличаване на броя на случаите на престъпления свързани с интернет спрямо малолетни и непълнолетни деца. Това много често е предпоставка същите да бъдат изнудвани и впоследствие склонявани към трафик на хора.

Към настоящия момент в Сектор „02” се работи по един случай на склонени лица от женски пол, да проституират на територията на други държави. Работата по случая е в начален етап.

Актуални тенденции в рисковите групи деца в община Сливен:

Към настоящия момент, Отдел „Закрила на детето” при ДСП – Сливен, работи по 1054 случая на „деца в риск”, спрямо които е предприета мярка за закрила, предвидена в разпоредбите на Закона за закрила на детето. От тях, в семейство на роднини или близки са настанени общо 35 деца, в професионални приемни семейства 30 деца и в социална услуга от резидентен тип 26 деца. В останалите случаи е предприета мярка за закрила в семейна среда по чл.23 от Закон за закрила на детето /ЗЗДт/ – „Съдействие, подпомагане и услуги в семейна среда” и съгл. чл.4, ал.10 от ЗЗДт – „Осигуряване на превантивни мерки за сигурност и защита на детето”.

На част от децата и семействата са предоставени различни социални услуги, в зависимост от техните потребности.

Основните рискови групи деца, по случаите, в които е ангажиран ОЗД/ДСП Сливен, са следните:

- Малолетни и непълнолетни бременни, майки и техните деца;

Важно е да се има предвид, че малолетните/непълнолетните бременни и майки прекъсват своето образование, което е предпоставка за социално изключване и невъзможност за професионална реализация в бъдеще. Сред тях има и немалко случаи на деца, които никога не са били записвани на училище.

- Деца, родени в т.н. социално-слаби семейства, които са в невъзможност да им осигурят необходимата среда и условия за отглеждане и развитие;
- Деца, родени с увреждания, в тежко здравословно състояние, налагащо лечение и извършването на медицински интервенции, които се настаняват в социални и интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа по медицински показания;
- Деца, отпаднали от образователната система или в риск от отпадане поради допуснати неизвинени отсъствия или такива, които не са включвани в образователната система, поради различни причини – миграция на семействата в различни населени места, пребиваване в чужбина, отказ на родителите на осигурят присъствието им в училище, незаинтересованост и др.
- Деца, извършители на противообществени прояви, спрямо които са предприети действия съобразно релевантната нормативна уредба /от Педагогическите съвети, МКБППМН и РС/.

През настоящата 2023 г. служители на ОЗД са участвали в 57 заседания на МКБППМН. Най-често девиантното поведение на децата и противообществените им прояви се дължат на: криминогенността в семейството, конфликтността и насилието в семейната среда; липсата на позитивни модели на поведение, ниското образование и култура на родителите, проблемите в общуването между родители и деца; безотговорността и безнаказаността на родителите, слабият родителски контрол и незаинтересоваността им към проблемите на децата, емоционална отчужденост в семейството и пренебрегването на децата и др.

Зачестяват случаите на деца, включително малолетни /преобладават тези от женски пол/, употребяващи психоактивни вещества /по техни данни – пико, „друсан чай“, марихуана и др./.

През настоящата 2023 г. ОЗД/ДСП-Сливен не е работил по случаи на деца, жертви на трафик или непридружени деца.

II. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ И ОРГАНИЗАЦИОННИ МЕРКИ.

1. Заседания на МКБТХ – Сливен:

В рамките на отчетния период секретарят на МКБТХ – Сливен организира и проведе две редовни заседания на МКБТХ – Сливен.

Популяризиране дейността на МКБТХ – Сливен, чрез медийно отразяване в регионални и национални издания.

За периода януари – декември 2023 г. секретарят на МКБТХ – Сливен е изготвил **11 прессъобщения**, разпространени до медиите чрез **Пресцентъра на Община Сливен**, с цел утвърждаване ролята на Местната комисия, предоставяне на информация за възможно докладване на престъплението и стимулиране на гражданската активност по отношение на противодействие на трафика на хора.

2. Семинар „Противодействие на трафика на хора чрез медии и обществени комуникации. Разследване и добри практики” – гр. Благоевград, 06-07 февруари 2023 г.
3. Семинар „Финансово разследване на трафика на хора” – Zoom, 23-24 март 2023 г.
4. Две експертни работни срещи между секретарите на МКБТХ и АНКБТХ – Zoom
5. Експертна работна среща между МКБТХ – Сливен, Благоевград и Бургас – Zoom

III. ПРЕВЕНЦИЯ.

- 1. Информационна кампания** за превенция на трафика на хора и киберпрестъпността, в контекста на използването на интернет за набиране, експлоатация и контрол на уязвими лица. В рамките на инициативата с цел привличане на родителите в процеса на превенция на рисковото поведение, превенция на трафика на хора, намаляване на родителското очуждение и насърчаване на пълноценната родителска грижа, бяха обхванати 139 ученика и 51 родител. Брой разпространени материали: 260
- 2. Целенасочени превантивни дейности към лица със специални потребности.**
По линия на надграждане на партньорските инициативи пряко насочени към уязвими лица, секретарят на МКБТХ – Сливен съвместно с фондация „Инициатива съпричастност” – Сливен, организира фокус група, обхващайки 10 лица със специални потребности. Брой разпространени материали 20 бр.
- 3. Целенасочени дейности по превенция на трафика на хора в училищна среда, с фокус рисковете и последствията за децата бягащи от зони с военни конфликти.**
С цел постигане на устойчив процес по превенция на трафика на хора в училищна среда, секретарят на МКБТХ – Сливен проведе интензивна работа с ученици от прогимназиален етап на основното образование за превенция на трафик на хора с цел насилствена проституция, принудителен труд, държане в принудително подчинение, експлоатация с цел просия и джебчийство, отнемане на телесни органи, тъкани и клетки, трафик на бременни жени с цел продажба на новородените им.
В рамките на инициативата бяха осъществени прожекции на филмът „**Да оцелееш е само началото / Sobrevivir es solo el principio**”, създаден от испанския клон на международната неправителствена организация „Safe the children” и показващ реалната ситуация на много деца по света бягащи от зони с военни конфликти.
Бяха проведени 5 учебни сесии за ученици и 1 информационна среща с родителите им. **Общо обхванати 139 ученика и 52 родител.** Брой разпространени материали 191 бр.
- 4. Информационна кампания за превенция и предотвратяване на трафика на хора с цел трудова експлоатация сред уязвими групи.**

В тази връзка секретарят на МКБТХ – Сливен съвместно с Дирекция „Бюро по труда” – Сливен, проведе две фокус групи с безработни младежи до 29 години.

Обхванати 25 безработни лица.

С цел стимулиране на гражданската активност за разпознаване и докладване на трудовата експлоатация, на **26-ти април 2023 г.** секретарят на МКБТХ – Сливен се включи с информационен щанд в трудова борса организирана от дирекция „Бюро по труда” – Сливен, с участието на **100 безработни лица.**

Брой разпространени материали – 325 брошури

Общо обхванати 125 безработни лица.

5. **Участие в инициативата „Управляваме заедно”, посветена на младежкото самоуправление.** Брой разпространени материали: 25 бр. Брошури. **Обхванати 25 ученика в ОУ „Д-р Ив. Селимински”, гр. Сливен.**

6. **Информационна кампания** насочена към жени лишени от свобода за противодействие и предотвратяване на трафика на хора с цел сексуална експлоатация и насилствена проституция, в партньорство с Главна дирекция „Изпълнение на наказанията”, Затвора Сливен, осъществи информационна кампания насочена към жени лишени от свобода, с фокус превенция на сексуалната експлоатация и насилствената проституция. В рамките на партньорската инициатива бяха обхванати 73 жени лишени от свобода в Затвора Сливен, включително и от Затворническите общежития от открит тип (ЗООТ) „Сливен” и „Рамануша”. Бяха осъществени 5 прожекции на късометражният филм „The Seaside”, предоставен на МКБТХ – Сливен от фондация А21 България. Брой разпространени материали: 73 бр. брошури „Национална телефонна линия за борба с трафика на хора”.

7. **Информационна кампания за превенция на трафика на хора с цел сексуална експлоатация.**

В процеса на надграждане на координацията и взаимодействието с мрежата от педагогически съветници, образователни медиатори, психолози и учители, работещи ежедневно с деца, секретарят на МКБТХ – Сливен предостави на специалистите късометражния филм „На брега на морето / The Seaside” и видеото „Две малки момичета / Two little girls”.

В рамките на инициативата се реализираха превантивни дейности и филмови прожекции с ученици от прогимназиален етап на основното образование и гимназиален етап на средното образование в партньорство с 22 училища в Област Сливен, включително от малки населени места. Обхванати общо 2900 ученика от Област Сливен.

8. Дейности по превенция на трафика на хора и различни форми на експлоатация, чрез оказване на психосоциална подкрепа за уязвими деца и тинейджъри, живеещи в несигурни условия в кв. „Надежда”, гр. Сливен.

През 2023 г. Сдружение „Лекари на Света” – клон Сливен разширява цялостната си програмна дейност по отношение на психосоциалната подкрепа за деца и тинейджъри, живеещи в рискована среда и условия да бъдат жертви на насилие, експлоатация и трафик на хора.

С деца и тинейджъри от кв. „Надежда” в гр. Сливен е извършвана ежедневна превантивна работа за смекчаване на вредното въздействие на заобикалящата среда на живот и за превенция на различни опасни процеси.

9. Информационна кампания по повод 18-ти октомври – Ден на Европейския съюз за борба с трафика на хора.

Във връзка с работата по целенасочена превенция с уязвими групи, секретарят на МКБТХ – Сливен в партньорство с дирекция „Бюро по труда” – гр. Сливен, проведе две **фокус групи** за превенция на трафика на хора с цел трудова експлоатация и принудителен труд. Бяха осъществени превантивни дейности с безработни младежи до 29 г. и продължително безработни лица, предимно от ромската етническа общност от гр. Сливен и малките населени места от Община Сливен. **Обхванати 29 безработни лица.** Секретаря на МКБТХ – Сливен проведе **пет превантивно-информационни срещи** с цел превенция на актуалните тенденции при престъплението трафик на хора с ученици в следните училища: Основно училище „Братя Миладинови” – 2 класа, Спортно училище „Димитър Рохов” – 2 класа и Средно училище „Пейо Крачолов Яворов” – един клас и **една фокус група** родители. **Обхванати 120 ученика и 5 родителя.**

10. В координация с Областна дирекция на МВР – Сливен и Регионално управление на образованието – Сливен, секретарят на МКБТХ – Сливен стартира провеждането на лекции с ученици от 12-ти клас на тема „Превенция на трафика на хора”, в рамките на учебната 2023/2024 г. Инициативата е част от

Националната програма „Предпазване на младите хора от престъпления”, която се осъществява от Министерство на вътрешните работи. **Обхванати общо 56 ученика от 12-ти клас.**

11. Токшоу „Танцът на Габриела” – Средно училище „Константин Константинов”, гр. Сливен.

По линия на надграждане на партньорските инициативи за превенция на трафика на хора в училищна среда, на **12.12.2023 г.** ученици от средно училище „Константин Константинов”, гр. Сливен съвместно с Младежки дом, проведеха токшоу „Танцът на Габриела”, като в интерактивен формат представиха историята на момиче жертва на сексуална експлоатация. В рамките на събитието секретарят на МКБТХ – Сливен представи информация за трафика на хора с акцент ролята на МКБТХ – Сливен в процеса на противодействие на престъплението. Разпространени 90 бр. брошури „Виждаш ли ме? 080020100 – Национална тел. линия за борба с трафика на хора”. **Обхванати общо 90 ученика между 8-ми и 12-ти клас.**

V. ОБУЧЕНИЕ И КВАЛИФИКАЦИЯ НА КАДРИ.

1. Секретарят на МКБТХ – Сливен в партньорство с Община Сливен и Регионално управление на образованието – Сливен, организира специализирано обучение „Привличане на родителите в процеса на превенция на рисковото поведение при децата, с фокус противодействие на сексуалната експлоатация и ранните бракове”. Обхванати 29 педагогически специалисти от Област Сливен.
2. Обучение „Противодействие и превенция на трафика на хора с цел трудова експлоатация и принудителен труд”, на девет експерта от Дирекция „Бюро по труда”, на тема "Противодействие и превенция на трафика на хора с цел трудова експлоатация и принудителен труд".
3. Специализирано обучение „Идентификация и психосоциална подкрепа на жертви на трафик на хора с цел сексуална експлоатация”, гр. Сливен, в партньорство с Община Сливен, А21 България и Регионално управление на образованието – Сливен. Обхванати 26 полицаи и социални работници.

V. ЗАЩИТА, ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И РЕИНТЕГРАЦИЯ НА ЖЕРТВИТЕ НА ТРАФИК НА ХОРА.

В рамките на отчетния период секретарят на МКБТХ – Сливен проведе две беседи с непълнолетни лица и родителите им във връзка с рисково поведение онлайн и рисково сексуално поведение.

В рамките на отчетния период секретарят на МКБТХ – Сливен съвместно със социален работник от МБАЛ „Д-р Иван Селимински” – гр. Сливен и АНКБТХ, координира информацията относно жертва на трафик на хора с цел просия в Швеция.

VI. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО.

1. Секретарят на МКБТХ – Сливен организира и проведе работна среща с участието на председателя на МКБТХ – Сливен и представители на международните неправителствени организации „For Hope” и „OUR Rescue”, с основна стратегическа цел координация и взаимодействие по линия на противодействие и превенция на трафика на хора в кв. Надежда, гр. Сливен, с фокус интензивна работа с деца и родители на терен с цел намаляване на уязвимостта от експлоатация.
2. Участие на секретарят на МКБТХ – Сливен в Семинар във връзка с подобряване на превенцията на трафика на хора в контекста на масови миграционни потоци, гр. София, 05.07.2023 г.

IV. ДЕЙНОСТИ НА МЕЖДУНАРОДНИ И НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ ПО ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТРАФИКА НА ХОРА И ПОДКРЕПА НА ЖЕРТВИТЕ

ФОНДАЦИЯ „АСОЦИАЦИЯ АНИМУС“

През 2023 г. Фондация „Асоциация Анимус“ не разполагаше с бюджет за дейности по превенция и информиране по темите на трафика. Чрез социалните медии на организацията информирахме за различни събития и развития, които се осъществяват на европейско и национално ниво.

- ▽ По повод Европейския ден за борба с трафика на хора (18 Октомври 2023 г.) разпространихме отново видео материалите, изработени в рамките на предишни проекти. Те са достигнали до 2400 души.
- ▽ Онлайн международно обучение от седем занятия по 4 часа и заключителна среща по теми като:
 - Ръководни принципи за борба с трафика на хора, идентифициране и насочване на жертвите;
 - Насилие, основано на пола: въведение в теорията и основни понятия;

- Безопасни пространства за жени и момичета (WGSS): цели и ръководни принципи за модел на овластяване;
- Опитът на Палермо в създаването на безопасно пространство. Етнопсихологическият подход;
- Методология на културното посредничество
- Модел на межкултурна комуникационна компетентност
- Управление на межкултурна среда

Информация за обучението е изпратено до 110 различни професионалиста, които имат връзка с работата с жертви на трафик на хора. Обучението преминаха 46 души.

- ▽ Предоставяне на подкрепа в **Кризисен център за жертви на насилие и трафик на хора „Св. Петка”**, държавно делегирана дейност през Столична община, вкл. по програма **„Транзитен център на жертви на трафик на хора“** и **Кризисен център „Св. София“**, финансиран от Столична община, където са обгрижени 7 жертви на трафик. Два случая са на висок риск от въвличане в трафик с цел сексуална експлоатация, три случая са на преживян трафик и един случай е на дете, чиято майка е една от настанените в КЦ.
- ▽ През отчетния период Фондация „Асоциация Анимус“ продължи да поддържа платформата <https://nrm.bg>. Библиотеката беше допълвана с всички нови издания по темата. Сайтът има над 7600 посещения от над 3150 нови уникални потребителя.
- ▽ През 2023 са получени 21 обаждания, свързани с трафик на хора на Националната телефонна линия за пострадали от насилие. 15 от тях са по случаи на трафик и 6 са свързани с превенция на трафика на хора.

МЕЖДУНАРОДНА ОРГАНИЗАЦИЯ ПО МИГРАЦИЯТА (МОМ)

През 2023 г. МОМ, съвместно с Консорциум „НМЗМ - БАСП - ФЗПМ” проведеха 76 информационни сесии за общо 2116 представители на ромската общност в страната по темите, свързани с убежище и миграция. Всички проведени дейности са отразени на сайта на проекта <https://romamigration.bg/>, както и на фейсбук страницата на МОМ.

- ▽ През отчетния период се наблюдава повишен интерес към отразените събития в сайта на проекта. На тези линкове могат да бъдат видени постове в социалните

мрежи отразяващи дейностите по проекта: [5 заблуди за работата и живота в чужбина / 5 misconceptions about living and working abroad - YouTube](#)

- ▽ Ключови теми, които се адресират са:
 - ✦ цялата общност на едно населено място/махала/квартал/училище или др. превенция на трафик и превенция на рискове, свързани с миграция, пътуване в чужбина с цел работа и др.
 - ✦ ромски жени превенция на трафик, фиктивни бракове и произтичащите проблеми, свързани с признаване на деца и др.; сексуална и трудова експлоатация и др.
 - ✦ младежи-възможности за продължаване на образование в чужбина, професионална квалификация и работа; знания за професии и възможности за развитие; рискове и др.
- ▽ Кампаниите, които са реализирани през отчетния период, са във формат:
 - ✦ театрална постановка и дискусия;
 - ✦ споделяне на лични женски истории и дискусия;
- ▽ През 2023г. с подкрепа на МОМ България в страната се прибраха 4 жертви на международен трафик, в това число 3 мъже и 1 жена. Най-висок е делът на експлоатираните с цел принудителен труд – 2. Подкрепа за доброволно връщане е получило 1 лице, жертва на сексуална експлоатация и 1 уязвимо лице. Няма идентифицирани жертви с цел принудителна просия.
- ▽ През 2023 г. бяха асистирани общо 21 лица, в това число 9 мъже и 12 жени, завърнали се в България в периода 2020-2023 г. Страни на дестинация и извършване на експлоатация са: По един регистриран случай има в Полша, Чехия, Швейцария и Нидерландия.
- ▽ Всички преминаващи през консултиране в МОМ украински граждани получават съвети за превенция на трудова експлоатация и трафик на хора, като идентифицираните случаи с по-висок риск се проследяват задълбочено. Разпространяват се преванционни материали на Фондация „Дигнита“.

ЦЕНТЪР ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА ДЕМОКРАЦИЯТА (ЦИД)

През 2023 г. служители от Център за изследване на демокрацията са провели следните събития:

- ▽ Участие в международен семинар - Regional Response to Trafficking in Persons within the Ukraine Crisis;
- ▽ Реализация на международен проект ERADICATING - В рамките на проекта бяха разработени обучителни материали за борба с трафика на хора, включително наръчник с процедури за защита на жертвите, достъпен на четири езика. Създаденият наръчник „*FOOTPRINTS OF HOPE: DIGITAL CHILD MANUAL IN THE FORM OF A FAIRY TALE*“ насочи вниманието към защитата на малолетни и непълнолетни, като цели да развие емпатия и информираност сред децата и студентите, които го използват.
 - 📌 Семинарите „*THE LIVING LAB*“ осигуриха задълбочен анализ и представиха добри практики от практикуващи на първа линия в борбата срещу трафика на хора и сексуалната експлоатация на деца. Тези събития допринесоха за подобряване на сътрудничеството и обмена на опит между участниците, както и за разработването на ефективни стратегии за превенция.
 - 📌 Семинарите „*TRANSFERABILITY WORKSHOPS*“ бяха насочени към създаване на форуми за споделяне на опит и разширяване на този опит в други страни от ЕС, като по този начин се създадоха възможности за обмен на най-добри практики в сферата на борбата с трафика на хора.
 - 📌 По време на проекта бяха издадени информационни бюлетини след проведените семинари, които представиха стратегии за справяне с трафика на хора чрез идентификация, разследване, наказателно преследване, съдебно производство и подкрепа на жертвите, базирани на мненията на 22 експерти от различни области. Беше подчертана важността на интердисциплинарното и междусекторно сътрудничество на национално и международно ниво като ключови компоненти за ефективната борба с трафика на хора.
 - 📌 Беше разработен и наръчник, който включва педагогически препоръки и практически насоки за обучение на експерти, работещи с жертви на трафик на хора.

ФОНДАЦИЯ „КАМПАНИЯ A21“

През 2023 г. по време на стартиралата кампания „Виждаш ли ме?“ бяха извършени 343 събития, под формата на:

- ▽ прожекции във всички 28 области на България.
- ▽ Бяха раздадени материали (плакати, индикатори, стикери, наръчници) около 3500 бр.
- ▽ Потенциално достигнати хора чрез билборда, лед екрани на летище София, Варна, и в др. населени места, кратки версии на метростанции- над 12 млн. души.
- ▽ Кратките филми, цялогодишно бяха въртяни по Рома Тв
- ▽ аудио спотове по БНР
- ▽ 30 сек. версии бяха завъртяни в кино Арена преди подходящи филми.
- ▽ филмите бяха излъчени и на София филм фест
- ▽ Потвърдени достигнати хора чрез, дискусии, професионални обучения, училищни презентации, и други превенционни сесии, в т.ч. възрастни: 145, 610 и непълнолетни: 90,543
- ▽ Поход за Свобода 2023 - похода беше осъществен в 6 града и общо участвали: 424
- ▽ Горещата телефонна линия на Фондация „Кампания А21“ получи 1153 обаждания, като идентифицира 23 жертви на трафик на хора. 24 от получените сигнали на Горещата телефонна линия са препратени до МВР.
 - 📌 В сравнение с предходната година, обажданията на Горещата телефонна линия с цел проверка на обяви за работа/работодатели са се увеличили с 77,6 %
 - 📌 Според получените обаждания на Горещата телефонна линия, 40,9% са свързани с трафик на хора, като жертвите са били продадени от семействата им.
 - 📌 13.5% от обажданията са били свързани с потенциален риск от въвличане в ситуация на трафик по метода Loverboy. Набирането се е осъществявало най-често чрез Фейсбук.
- ▽ През 2023, общо 20 нови случая са получили подкрепа, както следва:
 - 📌 За изминалата година, всяка седмица Дневния център се посещава от около 10 жертви на трафик;
 - 📌 8 жертви на трафик са завършили Програма за базови умения.
 - 📌 Помощ при завръщането от страна на дестинация – 15 лица, жертва на престъплението трафик на хора
 - 📌 Помощ при вътрешно релокиране: 11

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ПО СЕМЕЙНО ПЛАНИРАНЕ И СЕКСУАЛНО ЗДРАВЕ (БАСП)

1. Както всяка година и през 2023 по време на обучението на 37-те здравни медиатори от Випуск 2023 във ФОЗ на МУ – София в програмата им беше включена темата за превенция на трафик. Тази тема е разписана и в Наръчника на здравния медиатор, който всеки новообучен получава заедно със сертификата си. Това ще се случи и през 2024 с новия випуск ЗМ.
2. БАСП е част от Консорциум, заедно с НМЗМ (Национална мрежа на здравните медиатори) и ФЗПМ (Фондация здравни проблеми на малцинствата) по проект на МОМ, финансиран през МВР от Норвежкия финансов механизъм, който се занимава с превенция на трафик с цел трудова експлоатация в ромска общност. За този проект информация към НКБТХ изпраща МОМ (международна организация по миграция), в качеството си на предефиниран партньор. Експертите на консорциума организираха и осъществиха в рамките на проекта 54 образователни събития и 27 информационни кампании и специални събития първоначално в 5 целеви локации, впоследствие в цялата страна. Повече информация за проекта: <https://romamigration.bg/>, както и кратка анимация, която е разработена по проекта: <https://romamigration.bg/bg/5-zabludi-za-zhivota-i-rabotata-v-chuzhbina-animirano-informativno-video>
3. Както всяка година БАСП включва темата за превенция на трафик в работата си с младежи обучители на връстници в сферата на здравето и сексуално образование, като темата е наистина неразделна част от програмата.

ФОНДАЦИЯ „ДИГНИТА“

За 2023 г. в рамките на проект “Украинските жени в България – живот без риск от трафик”, изпълняван от фондация “Дигнита”, финансиран по Фонд Активни граждани България в рамките на ФМ на ЕИП, се проведеха 2 (два) женски кръга с украински бежанки в гр. Варна и в гр. София, които имаха за цел да овластят жените, да ги информират за пазара на труда в България, да ги срещнат с работодатели и да ги предпазят от рисковете от трафик на хора. Общо 55 жени участваха в двата кръга. Бяха идентифицирани 7 работодатели, които да представят свободните си позиции на украинските бежанки. Експертите на фондация „Дигнита“ в областта на трудовото право, кариерното и личностното ориентиране, и на трафика на хора, разработиха 3

обучителни модула в съответните сфери, които бяха преведени на руски език, за да бъдат представени на двата женски кръга с украински бежанки.

В рамките на проекта е проведена допълнителна последваща среща с украинските организации, партниращи на женските кръгове. Срещата се състоя на 26.06.2023 г. в гр. Варна с екипа на Украински дом и представители на украинската общност в града. Целите на срещите бяха: а) да се разбере какъв е пазарът на труда за украинските бежанци във Варна б) да се разпространят информационните материали/превенционни брошури за рискови обяви за работа и да се споделят резултатите от изследването. Срещата бе съчетана с провеждането на снимките на краткия филм, част от допълнителните комуникационни дейности по проекта. Срещата беше ползотворна и позволи на експертите от „Дигнита“ да се запознаят с актуалните тенденции, свързани с бежанския поток от Украйна и да приложат новопостъпилата информация в работата си.

- През 2023 г. е разработена специална Методология за мониторинг на обяви за работа, насочени към украинските бежанци в България. Бяха идентифицирани **8 доброволци**, които преминаха обучение за набиране на рискови и нерискови обяви, провеждане на скрининг проверка по метода на телефонно интервю и въвеждане на проверените обяви в анкетна форма.
- Полевата работа беше проведена от украинските доброволци между 3.11.2022 г. и 16.01.2023 г. За този период бяха обработени 279 съмнителни и несъмнителни обяви, публикувани между октомври 2022г. и януари 2023г. Основните източници за обяви бяха Фейсбук групи, насочени конкретно към предлагане на работа за украински бежанци или за обща помощ на украинските бежанци в България, сайтове за предлагане на работа и Телеграм канали. Като резултат от изследването на риска при търсене на работа сред украинските бежанци бяха идентифицирани четири основни индикатора на риска или „червени знамена“ в обявите, насочени към украински бежанци, на чиято база те могат да бъдат категоризирани като съмнителни. Всички обяви бяха идентифицирани и проверени по метода „таен клиент“ от украинските доброволци по проекта.
- На 28 март 2023 г. Фондация „Дигнита“ проведе кръгла маса в гр. София на тема „Превенция на трафика на хора сред украинските жени в България“. На събитието присъстваха 40 представители на различни институции (МТСП, АСП, АЗ, ГИТ, МВР (ГДБОП, ГДНП, ГДГП), НПО и международни организации, имащи отношение в управлението на бежанската криза и противодействието на трафика на хора в България. Целта на кръглата маса бе повишаване на капацитета им да

разпознават рисковете от трафик на хора в бежанския поток. На събитието беше представен Анализ на рисковите обяви при търсене на работа от украински бежанци. Във втория панел на събитието бяха обсъдени добрите практики от „женските кръгове“ с украински бежанки, като участие в представянето им взеха представители на експертите, работодателите и партньорите, имащи участие в кръговете. Събитието премина при висок интерес, активна дискусия, чрез която бяха идентифицирани нужди за допълнително изследване по проблематиката, и положителна обратна връзка от участниците. С оглед на идентифицираните нужди и на големия медиен и експертен интерес, който анализът предизвика, в последствие бе взето решение за актуализация и допълнение на доклада, чрез които да се постигне по-задълбочен анализ на рисковете.

- Въз основа на резултатите от Анализа на рисковите обяви при търсене на работа от украински бежанци бяха създадени 2000 бр. информационни брошури на украински език за бежанци относно рисковете от трафик с цел трудова експлоатация и 200 бр. на български език, предназначени за специалистите, работещи с украински бежанци в организации и институции. Брошурите съдържат информация за същността на престъплението трафик на хора, главните рискове при украинските бежанци, основните червени флагове, за които трябва да внимават и контакти на организации и институции, с които могат да се свържат при нужда.
- През септември 2023 г. бе проведена интерактивна онлайн информационно-образователна кампания по методиката "снежна топка". Кампанията включи кратък онлайн материал с въпроси към украинските бежанци, чрез които да се оцени нивото им на запознатост с рисковете при търсене на работа и с правата им при започване на работа в България. На края на онлайн материала е поместена важна информация за превенция на трафика на хора и експлоатация, базирана на резултатите от анализа, с цел овластяване на украинските бежанци, попълващи анкетата. Въпреки малката реализирана извадка (29-души към момента на подготовката на анализа) и непредставителния характер на това проучване, данните загатват за високите нива на риск, на които са изложени украинските жени в България. Резултатите от проучването бяха включени в актуализирания анализ.
- Брой достигнати украински граждани, бягащи от войната - 5000 овластени и предпазени от трафик и експлоатация украински бежанци, достигнати чрез

превенционната онлайн кампания, разпространение на брошури, публикуване на постове в различни украински групи, от уста на уста, чрез доброволци и представители на украинските организации, статии в национални медии и т.н.

- През 2023 г. е оказана подкрепа за социално включване и дългосрочна интеграция на 1 бр. жертва на трафик на хора.
- През 2023 г. е предоставена правна помощ по случаите на 2 жертви на трафик на хора. И двата случая касаят жертви на вътрешен трафик с цел сексуална експлоатация. На жертвите е предоставена информация и консултация относно правото им да получат правна подкрепа, правото им да участват в наказателно производство като пострадали и мерките за закрила.

СПИСЪК С АБРЕВИАТУРИ

АЗ	Агенция по заетостта
АНКБТХ	Администрация на Националната комисия за борба с трафика на хора
АСП	Агенция за социално подпомагане
БАСП	Българска асоциация по семейно планиране и сексуално здраве
БПМР	Българска платформа за международно развитие
ДАЗД	Държавна агенция за закрила на детето
ДБТ	Дирекции „Бюро по труда“
ИА „ГИТ“	Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“
МВнР	Министерство на външните работи
МВР	Министерство на вътрешните работи
МКБТХ	Местна комисия за борба с трафика на хора
МО	Международни организации
МОН	Министерство на образованието и науката
МП	Министерство на правосъдието
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МЦРМП	Международен център за развитие на миграционните политики
НМЗМ	Национална мрежа на здравните медиатори
НСлС	Национална следствена служба

НИП	Национален институт на правосъдието
НКБТХ	Национална комисия за борба с трафика на хора
НПО	Неправителствени организации
ОССЕ	Организация за сигурност и сътрудничество в Европа
РУО	Регионално управление на образованието
ЦКБППМН	Централна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни
ФОЗ	Факултет по обществено здраве
ЦИД	Център за изследване на демокрацията